

Odbor odpadů

Vršovická 65, 100 10 Praha 10 www.mzp.cz

Odpovědi na nejčastější dotazy k povinnostem vyplývajícím ze směrnice EU 2019/904, zákona č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí a zákona č. 244/2022 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí

Základní právní předpisy

- ☐ Směrnice 2019/904/EU o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí („směrnice o jednorázových plastech“)
- ☐ Zákon č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí („zákon o jednorázových plastech“)
- ☐ Zákon č. 244/2022 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí
- ☐ Nařízení Evropské komise 2020/2151/EU, kterým se stanoví pravidla pro harmonizované specifikace pro označování plastových výrobků na jedno použití uvedených v části D přílohy směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí (ve znění zveřejněné opravy ze dne 5. 3. 2021)
- ☐ Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 47/2023 Sb. o provedení některých ustanovení zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí

Zákaz uvádění některých vybraných plastových výrobků na trh

Na jaké výrobky se vztahuje jejich zákaz uvádění na trh?

Zákaz vybraných jednorázových výrobků platí od 1. října 2022. Týká se níže uvedených výrobků:

- *plastové vatové tyčinky, na které se nepoužije právní předpis upravující zdravotnické prostředky,*
- *plastové příbory (vidličky, nože, lžíce, jídelní hůlky),*
- *talíře,*
- *brčka, na která se nevztahuje právní předpis upravující zdravotnické prostředky,*
- *nápojová míchátko,*
- *tyčky k uchycení a podpěře balónků, kromě balónků pro průmyslové nebo jiné profesionální použití,*
- *nádoby na potraviny z expandovaného polystyrenu,*
- *kelímky z expandovaného polystyrenu a nádoby na nápoje z expandovaného polystyrenu,*
- *výrobky z oxo-rozložitelných plastů (kompletní zákaz).*

Co se rozumí pojmem „uvedení na trh“? Liší se pojem „uvedení na trh“ dle definice českého zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí od výkladu tohoto pojmu v tzv. „Modré příručce EU“?

„Uvedením na trh“ se dle zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí, rozumí první úplatné nebo bezúplatné dodání vybraného plastového výrobku na území České republiky v rámci podnikání k distribuci, spotřebě nebo použití nebo dovoz vybraného plastového výrobku. Tento výklad je zcela v souladu se směrnicí 2019/904/EU.

Obdobně konstruovanou definici obsahuje také zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých dalších zákonů již od r. 2002, kdy vstoupil v účinnost, přičemž MŽP nikdy neobdrželo k této definici žádné připomínky od Evropské Komise. Dle tohoto zákona se *„uvedením obalu na trh rozumí okamžik, kdy je obal, bez ohledu na to, zda samostatně nebo spolu s výrobkem, v České republice poprvé úplatně nebo bezúplatně předán nebo nabídnut k předání za účelem distribuce nebo používání nebo kdy jsou k němu poprvé převedena vlastnická práva; za uvedení obalu na trh se považuje též přeshraniční přeprava obalu z jiného členského státu Evropské unie do České republiky nebo dovoz obalu, s výjimkou propuštění do celního režimu aktivního zušlechťovacího styku nebo dočasného použití v případě, že po ukončení tohoto režimu budou obaly z České republiky vyvezeny v plném rozsahu do zahraničí“.*

V neposlední řadě zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností (ZVUŽ), definuje uvedení na trh obdobným způsobem: *„Uvedením na trh se rozumí „první*

úplatné nebo bezúplatné dodání vybraného výrobku na území České republiky v rámci podnikání jeho výrobcem nebo osobou, která jej nabyla z jiného členského státu, k distribuci, spotřebě nebo použití nebo dovoz výrobku za účelem podnikání; za uvedení na trh se nepovažuje předání podle odstavce 1 písm. o)“.

Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, má definici uvedení na trh následující: *b) uvedením výrobku na trh se rozumí první dodání výrobku na trh v rámci obchodní činnosti, kterým se rozumí předání nebo nabídnutí k předání výrobku nebo převod vlastnického práva k výrobku za účelem distribuce, používání nebo spotřeby na trhu Evropské unie, **nestanoví-li zvláštní zákon jinak**. Za uvedené na trh se považují i výrobky vyrobené nebo dovezené pro provozní potřeby při vlastním podnikání výrobců nebo dovozců a výrobky poskytnuté k opakovanému použití, je-li u nich před opakovaným použitím posuzována shoda s právními předpisy, pokud to stanoví nařízení vlády. Je-li to nezbytné, vláda nařízením blíže vymezí pojem uvedení na trh pro výrobky, na které se tento technický předpis vztahuje.*

Směrnice 2019/904 stanovuje, že členské státy stanoví sankce za porušení vnitrostátních ustanovení přijatých podle této směrnice a přijmou veškerá opatření nezbytná k zajištění jejich uplatňování. Pokud by v tomto případě byla odpovědnost zajištění povinností na zahraničních osobách, vnitrostátní kontrolní orgány by nemohly v praxi zajistit kontrolu těchto povinností, což by bylo v rozporu s uvedenou směrnicí. Povinnosti v rámci zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí jsou v naprosté většině stanoveny pro výrobce, který uvádí výrobky na trh, přičemž výrobci jsou v zákoně jednoznačně definováni.

Pokud se jedná o definici „uvedení na trh“ zmiňovanou v „Modré příručce EU“ k provádění pravidel EU pro výrobky, tyto definice se liší. „Modrá příručka EU“ stanovuje, že „výrobek je uveden na trh, když je poprvé dodán na trh Unie“, v tomto případě se však nejedná o právně závazný dokument.

Vztahuje se zákaz na používání jednorázových plastových příborů, které jsou součástí balených salátů?

Ano, dle zákona č. 243/2022 Sb. se zákaz uvádět na trh plastové příbory (vidličky, nože, lžíce, jídelní hůlky) vztahuje na veškeré takovéto vybrané plastové výrobky určené k jednorázovému použití.

Vztahuje se zákaz i na plastové jídelní hůlky?

Ano, plastové jídelní hůlky jsou přímo uvedeny v seznamu výrobků, které jsou dle zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí (v souladu se směrnicí o jednorázových plastech) zakázány uvádět na trh, od účinnosti zákona, tj. od 1. října 2022.

Mohou být již nakoupené zbytky zásob plastových příborů poskytovány zaměstnancům v interních kuchyňkách podniků i po uplynutí data účinnosti zákazu uvádění na trh?

Zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí je účinný od 1. října 2022 a spolu s ním i zákaz „uvádění na trh“ a „zákaz uvedení do oběhu“ pro jednorázové „plastové příbory“. „Uvedením na trh“ se rozumí „první úplatné nebo bezúplatné dodání vybraného plastového výrobku na území České republiky v rámci podnikání k distribuci, spotřebě nebo použití nebo dovoz vybraného plastového výrobku. Uvedením výrobku „do oběhu“ se rozumí každé úplatné nebo bezúplatné dodání vybraného plastového výrobku na území České republiky k distribuci, spotřebě nebo použití po jeho uvedení na trh.

Po 1. 10. 2022 již není možný doprodej vybraných plastových výrobků. Pokud jde o možnost poskytnutí již „nakoupených zásob“ plastových příborů prostřednictvím zaměstnavatele pouze svým zaměstnancům a výhradně v interních kuchyňkách podniku, to je z pohledu MŽP možné i po uplynutí tohoto data a nejedná se v tomto případě o „uvedení do oběhu“. Jak je uvedeno, musí se jednat o poskytnutí těchto příborů pouze zaměstnancům a výhradně v rámci podniku. Rozhodně je potřeba uvažovat o udržitelných alternativách plastových příborů, než si vytvářet velké zásoby a používat plastové příbory i po roce 2022.

Platí konec prodeje jednorázových brček, příborů a kelímků pouze pro velkoobchody a dodavatele do gastro provozoven, nebo se bude týkat i gastro provozoven např. cukráren, restaurací rychlého občerstvení apod.?

Plošný zákaz uvádění na trh a uvádění do oběhu zmíněných vybraných plastových výrobků platí od 1. října 2022, od kdy je účinný zákon č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí.

Dle tohoto zákona se „uvedením výrobku na trh“ rozumí první úplatné nebo bezúplatné dodání vybraného plastového výrobku na území České republiky v rámci podnikání k distribuci, spotřebě nebo použití nebo dovoz vybraného plastového výrobku. Dovoz těchto výrobků do České republiky od tohoto data tedy není legální. Uvedením výrobku „do oběhu“ se rozumí každé úplatné nebo bezúplatné dodání vybraného plastového výrobku na území České republiky k distribuci po jeho uvedení na trh.

V případě provozovatele cukrárny/gastro provozu tedy již není možné nakoupené zásoby brček poskytovat zákazníkům. Tento zákaz se týká použití jednorázových plastových brček, na která se nevztahuje jiný právní předpis upravující zdravotnické prostředky, dále jednorázového plastového nádobí (talíře, vidličky, lžíce, nože, jídelní hůlky, nápojová míchátko), plastových vatových tyčinek, na která se nevztahuje jiný právní předpis upravující zdravotnické prostředky, nádob na potraviny a nápoje z expandovaného polystyrenu, kelímků z expandovaného polystyrenu, výrobků z oxorozložitelných plastů a tyček k uchycení a podpěře balónků.

Pokud jde o klasické nápojové kelímky (kromě těch z expandovaného polystyrenu) na ty se zákaz použití nevztahuje, nicméně je třeba, aby kelímky splňovaly povinnost nového označení dle Nařízení (EU) 2020/2151 a byly označeny příslušným piktogramem. Na nápojové kelímky se vztahují i další povinnosti z přijaté legislativy (např. snižování spotřeby).

Jaká pravidla v oblasti používání jednorázových plastových výrobků platí pro prodejce v rámci stánkového příležitostného prodeje? Mohou stánkaři prodávat plastové kelímky na pivo?

Dotčené jednorázové plastové výrobky jsou zakázané od 1. října 2022, tedy ode dne nabytí účinnosti zákona č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí. Dle tohoto zákona se „uvedením na trh“ rozumí „první úplatné nebo bezúplatné dodání vybraného plastového výrobku na území České republiky v rámci podnikání k distribuci, spotřebě nebo použití nebo dovoz vybraného plastového výrobku“. Uvedením výrobku „do oběhu“ se rozumí každé úplatné nebo bezúplatné dodání vybraného plastového výrobku na území České republiky k distribuci, spotřebě nebo použití po jeho uvedení na trh.

Zákaz uvádění na trh a do oběhu se vztahuje na výrobky, kterými jsou: plastové vatové tyčinky, na které se nepoužije právní předpis upravující zdravotnické prostředky, plastové příbory (vidličky, nože, lžíce, jídelní hůlky), talíře, brčka, na která se nepoužije právní předpis upravující zdravotnické prostředky, nápojová míchátká, tyčky k uchycení a podpěře balónků, kromě balónků pro průmyslové nebo jiné profesionální použití, nádoby na potraviny z expandovaného polystyrenu, kelímky z expandovaného polystyrenu, nádoby na nápoje z expandovaného polystyrenu a výrobky z oxorozložitelných plastů.

Na plastové nápojové kelímky se uvedený zákaz nevztahuje (kromě kelímků z expandovaného polystyrenu), takže v nich je možný prodej piva, nicméně u těchto výrobků od 3. července 2021 platí dle Prováděcího nařízení (EU) 2020/2151 povinnost označování příslušnými piktogramy, které platí přímo ve všech členských státech EU. Na plastové nápojové kelímky se vztahují i další povinnosti z přijaté legislativy (např. snižování spotřeby).

Zakazuje o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí i použití vatových tyčinek, které jsou součástí antigenních testů na SARS-Cov19?

Dle zákona o jednorázových plastech se zákaz uvedení na trh vztahuje pouze na takové vatové tyčinky, na které se nepoužije právní předpis upravující zdravotnické prostředky (například zákon č. 268/2014 Sb., o zdravotnických prostředcích a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech, ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády č. 55/2005 Sb., o technických

požadavcích na aktivní implantabilní zdravotnické prostředky). Válcové tyčinky, které jsou součástí antigenních testů na přítomnost antigenu SARS-CoV-2, jsou zdravotnickým prostředkem, a tudíž se na ně působnost zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí nevztahuje.

Je ministerstvem vypracováno doporučení, jak nakládat s použitými jednorázovými antigenními testy v domácnostech a ve firmách?

MŽP zpracovalo metodické sdělení k zařazení odpadu z antigenních testů určených k samotestování osob, které je dostupné na stránkách MŽP pod následujícím webovým odkazem:

https://www.mzp.cz/cz/odpad_samotesty_metodika

Patří plastové přístroje z materiálu CPLA podle normy EN 12875-1-2005 (pro 25násobné mytí nádobí) do oblasti působnosti směrnice SUP nebo ne?

Pokyny Evropské komise¹ k výrobkům interpretují rozdíl mezi jednorázovým a vícenásobným použitím takto: Kumulativní používání výrazů uvedených v čl. 3 odst. 2 směrnice vyžaduje, aby jednorázový výrobek nebyl vyroben, navržen či uváděn na trh tak, aby mohl být během svého životního cyklu vícekrát využit nebo mohl projít několika cykly tím, že bude vrácen výrobcí k opětovnému naplnění nebo opětovně použit ke stejnému účelu, ke kterému byl určen. To by mělo vyloučit situace, kdy by konečné produkty mohly být potenciálně uvedeny na trh nebo uváděny na trh jako víceúčelové nebo opakovaně použitelné, aniž by tak byly koncipovány a navrženy, nebo aniž by byly uvedeny na trh jako součást systému nebo bylo zajištěno jejich opětovné použití.

Charakteristiky designu produktu mohou pomoci určit, zda by měl být výrobek považován za výrobek na jedno nebo na více použití. Zda je výrobek koncipován, navržen a uveden na trh pro opětovné použití, lze posoudit s ohledem na očekávanou funkční životnost výrobku, tj. zda je určen a navržen k použití několikrát před konečnou likvidací, aniž by došlo ke ztrátě funkčnosti výrobku, fyzické kapacity nebo kvality a zda ji spotřebitelé obvykle vnímají a používají jako produkt k opakovanému použití. Relevantní vlastnosti designu výrobku zahrnují materiálové složení, omyvatelnost a opravitelnost, což by umožnilo několik cest a využití za stejným účelem, pro který byl produkt původně koncipován. U nádoby, která je obal, lze její opakovaně použitelnou povahu určit v souladu se základními požadavky podle směrnice o obalech a odpadech z obalů, včetně jakéhokoli prohlášení potvrzujícího shodu obalu s těmito základními požadavky a souvisejícími normami. Technická schopnost 25násobného umytí v myčce řeší jeden z těchto relevantních aspektů, v tomto případě by se tedy nemělo jednat o plastový výrobek na jedno použití.

¹ Úřední věstník Evropské unie C216/1 ze dne 7. 6. 2021 – Pokyny Komise týkající se plastových výrobků na jedno použití podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí

Vztahuje se zákaz uvedení na trh i na používání plastových brček, které jsou přichyceny k dětským nápojům?

Ano. I na tato plastová brčka se zákaz vztahuje. Zákaz uvedení na trh by se v případě těchto plastových brček neměl vztahovat pouze na případ, kdy se jedná o dodání/dovoz brček na území členského státu EU pouze pro účely kompletace dětských nápojů, které mají být následně vyvezené a určené k použití mimo členské státy Evropské Unie.

Vztahuje se zákaz na veškeré jednorázové plastové nádoby na jídlo?

Ne. U nádob na potraviny se zákaz vztahuje na nádoby z expandovaného polystyrenu. Nádoby na potraviny z ostatních plastů jsou povoleny k použití, ale vztahují se na ně jiná opatření ze zákona.

Vztahuje se zákaz uvádění na trh také na zmrzlinové nádoby na potraviny z expandovaného polystyrenu?

MŽP požádalo o upřesnění tohoto výkladu Evropskou Komisí, přičemž Generální ředitelství pro životní prostředí EK se k této otázce vyjádřilo následovně.

Vzhledem k tomu, že předmětné výrobky nejsou přímo řešeny ve směrnici SUP, je na členském státě, aby určil, zda mají být tyto výrobky považovány za „nádoby na potraviny“ tj. nádoby jako jsou krabičky s víkem či bez něj, jež se používají k pojmnutí potravin, které:

- a) jsou určeny k okamžité spotřebě, a to buď na místě, nebo k odnesení s sebou,
- b) jsou obvykle spotřebovávány z této nádoby a
- c) jsou připraveny ke spotřebě bez jakékoli další přípravy, jako je vaření nebo ohřívání, včetně nádob na potraviny používaných pro rychlé občerstvení nebo jiná jídla připravená k okamžité spotřebě, s výjimkou nádob na nápoje, talířů, sáčků a balení obsahujících potraviny

Kromě těchto tří kumulativně použitelných kritérií přidává recitál 12 směrnice kritérium související s tendencí nádoby na potraviny stát se v důsledku svého objemu nebo velikosti, zejména u nádob na jednu porci, nevhodně odhozeným odpadkem. Přestože v recitálu 12 směrnice je uvedeno, že nádoby obsahující potraviny ve více než jedné porci nebo potravinové nádoby na jednu porci prodávané po více než jednom kuse, se nepovažují za plastové výrobky na jedno použití, chybí zde uvedení definice a upřesnění pojmu „jedna porce“. Příslušný objem a velikost porce se také mohou lišit v závislosti na nutriční hodnotě obsažených potravin a spotřebních zvyklostech v celé Unii. Kromě toho, pokud jde o nádoby na nápoje, je v části C, E, G přílohy směrnice stanovena jasná hranice objemu a velikosti 3 litry, při jejímž překročení se směrnice neuplatňuje. Prahová hodnota napovídá, že se považuje za relevantní, předcházet znečištění plastovými výrobky na jedno použití, které jsou porcované tak, že je může obvykle spotřebovat několik osob v rámci jednoho jídla. Obdobně se navrhuje, aby

stejný objem byl použit jako prahová hodnota pro nádoby na potraviny ke stanovení toho, zda porce může být obvykle spotřebována v rámci jednoho jídla.

Dle názoru odboru odpadů MŽP se v případě uvedených výrobků nejedná vždy o nádobu na potraviny určenou k okamžité spotřebě. Velká rodinná balení (kde zmrzlina není zabalena zvlášť po jednotlivých porcích) mohou být uchována v chladicích zařízeních i několik týdnů a není nutné je okamžitě konzumovat, nejedná se tedy o potravinu určenou k okamžité spotřebě. Navíc v případě velkých rodinných balení se vždy nejedná o potravinu, která se obvykle konzumuje přímo z nádoby. U velkých balení, které mají objem vyšší než 3 l se nejedná o výrobek obsahující 1 porci, tedy by neměla spadat do působnosti přijaté legislativy.

Zakázány by měly být tedy zejména nádoby na potraviny z expandovaného polystyrenu obsahující mražený krém s připojeným příborem nebo nádoby, které velikostí svého balení odpovídají jedné porci pro 1 osobu. V takovém případě je jednoznačné, že je potravinu určena k okamžité spotřebě, konzumuje se přímo z nádoby a má tendenci stát se nevhodně pohozeným odpadem.

Od kdy zákaz používání jednorázového nádobí v ČR platí?

Zákaz vybraných plastových výrobků platí ode dne nabytí účinnosti zákona č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí, tedy od 1. října 2022.

Vztahuje se zákaz uvádění na trh a do oběhu i na papírové lžičky, které jsou zalakované a potištěné, tzn. na nátěry produktů vyrobených z jiného materiálu než plastu?

Ne. Podle recitálu 11 směrnice (EU) 2019/904, o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí se výslovně na materiály jako jsou barvy, inkousty a lepidla působnost směrnice nemá vztahovat. Na jednorázové lžičky z papíru, které jsou potištěné a zalakované se tedy zákaz uvádění na trh a do oběhu dle směrnice a zákona nevztahuje.

Vztahuje se zákaz uvedení na trh a zákaz uvedení do oběhu i na plastové příbory připojené k jiným výrobkům (např. plastová lžice připojená k polévce v plastovém balení)?

Ano, zákaz se má vztahovat i na příbory připojené k výrobkům, jako je např. polévka v plastovém balení.

Co znamená zákaz uvádění na trh pro výrobce nápojů balených v kartonkách s brčkem?

Zákaz uvádění do oběhu pro výrobce nápojů balených do kartonků s brčkem znamená, že výrobce musí přejít na jiná než plastová brčka.

Brčka, která jsou součástí balení nápojů, nesmějí být od data nabytí účinnosti zákona „uvedena na trh,“ přičemž uvedením na trh se rozumí první úplatné nebo bezúplatné dodání vybraného plastového výrobku na území České republiky v rámci podnikání k distribuci, spotřebě nebo použití nebo dovoz vybraného plastového výrobku.

Zákaz uvedení na trh by se v případě kartonků opatřených brčky neměl vztahovat pouze na případ, kdy se jedná o dodání/dovoz brček na území členského státu EU pouze pro účely kompletace těchto kartonků, které mají být následně vyvezené a určené k použití mimo členské státy Evropské Unie.

Zakazuje nová legislativa k jednorázovým plastům používání plastových obalů na potraviny nad 20 kg, konkrétně tzv. bag-in boxy?

Ne. Zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí, ani zákon o obalech (které převádějí do českého práva směrnici o jednorázových plastech), žádné pravidlo o zákazu používání plastových obalů na potraviny nad 20 kg nezavádí. Cílem zákonné úpravy je omezit dopady jednorázových plastů na životní prostředí a snížit množství zbytečného plastového odpadu. Přímý zákaz uvádění na trh se týká pouze části vybraných jednorázových výrobků z plastu, kam ale bag-in boxy nespadají.

Spadají do zákazu blistry na dorty, které jsou celé nebo částečně vyrobeny z expandovaného polystyrenu?

Jelikož se v tomto případě jedná o nádobu na potraviny, která je tvořena z expandovaného polystyrenu a obsažené potraviny jsou určeny ke spotřebě bez jakékoli další přípravy, jako je vaření či ohřívání, na tyto výrobky se zákaz vztahuje.

Oproti tomu, na nádoby tvořené pouze z plastového materiálu (bez obsahu expandovaného polystyrenu a oxo-rozložitelného plastu) se zákaz uvádění na trh nevztahuje.

Jak dlouho je možné používat pro balení jídla menuboxy z expandovaného polystyrenu? Může restaurátér, který má zásobu těchto menuboxů na několik let, prodávat jídlo v těchto menuboxech ještě několik let?

Pokud jsou menuboxy vyrobené z expandovaného polystyrenu, nelze je již od 1. 10. 2022 uvádět do oběhu.

Pokud restaurátér má zásobu těchto menuboxů na několik let dopředu, nelze v nich dále po tomto datu prodávat jídlo.

Jaká pravidla platí nově pro zákaz uvádění na trh pro plastové vatové tyčinky? Je možný jejich doprodej?

Plastové vatové tyčinky, na které se nevztahuje právní předpis upravující zdravotnické prostředky, není již možné od 1. října 2022 uvádět do oběhu.

Vztahuje se zákaz na přepravní termoobaly z polystyrenu (konkrétně boxy na přepravu ryb)?

Na přepravní termoobaly z polystyrenu se působnost zákona nevztahuje, neboť nejsou naplněny definiční znaky jednorázové nádoby na potraviny.

Platí zákaz jednorázových plastů také pro tácky pod chlazené maso prodávané v obchodech, případně další potraviny v obchodech?

Zákaz nádob na potraviny z expandovaného polystyrenu se týká nádob, jako jsou krabičky s víkem či bez něj, které se používají k pojmutí potravin určených k okamžité spotřebě, jsou obvykle spotřebovávány přímo z této nádoby a jsou připraveny ke spotřebě bez jakékoli další přípravy, jako je vaření či ohřívání. Týká se také nádob používaných pro rychlé občerstvení nebo jiná jídla připravená k okamžité spotřebě. Dále se zákaz týká kelímků a nádob na nápoje z expandovaného polystyrenu.

Na tácky pod chlazené maso apod. v obchodech však tento zákaz neplatí. V těchto případech se nejedná o potravinu, která by byla určena k okamžité konzumaci z těchto tácků a je zde nutná její další příprava před konzumací.

Vztahuje se zákaz brček rovněž na tzv. cukrovinkové výrobky „Fruity straws“, ochucené cukrovinkové kuličky, duté tyčky připevněné k lízátkům, které připomínají slámku?

V případě výrobků tzv. „Fruity Straws“, ochucených cukrovinkových kuliček a lízátek se o brčka nejedná, neboť nejsou určeny jako pomůcka ke konzumaci nápojů.

Na jaké výrobky z oxo-rozložitelných plastů se zákaz definovaný zákonem vztahuje?

Výrobky z oxo-rozložitelných plastů jsou podle zákona č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí, zakázány plošně. Zákon stanovuje celkový zákaz pro tyto plastové výrobky a nedefinuje specifické druhy výrobků.

Jaká by měla být úloha „fyzického předání výrobku“, které podle definice v „Modré příručce“ EK není požadavkem pro určení toho, zda výrobek byl „uveden na trh“? Lze písemnou dohodu mezi výrobcem/dovozcem a distributorem/maloobchodníkem o prodeji produktů a převodu vlastnictví považovat za „uvedení na trh“ a nevyžaduje se přitom fyzické předání výrobku? Pokud ano, stačila by smlouva o převodu vlastnictví datovaná do data účinnosti zákona nebo je třeba do data účinnosti zákona doručit také fakturu (jako důkaz o zaplacení)?

V tomto případě je důležité datum transakce. Obecně „uvedení výrobku na trh“ vyžaduje nabídku nebo dohodu (písemnou nebo ústní) mezi dvěma nebo více právními osobami o převodu vlastnictví, držby nebo jiného vlastnického práva týkajícího se dotčeného výrobku poté, co byl výrobek vyroben.

Tento převod může být placený nebo bezplatný. Nevyžaduje se fyzické předání výrobku. Transakce se však musí týkat existujících produktů (nikoliv smlouva, která hovoří o tom, že bude dodáno 100 kelímků, které zatím nebyly vyrobeny). Jak uvádí Modrá příručka EK, fyzické předání může tedy proběhnout až po fázi výroby.

Jaká je odpověď na výše uvedenou otázku v případě, že jsou produkty převáženy ze skladu distributora?

Výrobce/dovozce tyto produkty již uvedl na trh při prodeji distributorovi.

V případě, že jedna společnost vlastní značku produktu, ale jiná společnost provádí fyzickou výrobu produktu, který z nich je považován za „výrobce“ a je tedy odpovědný za dodržování povinností zákona?

Výrobcem je z hlediska zákona vždy ten subjekt, který jako první uvede výrobek na trh. Na prodejce nebo distributora, který vybrané výrobky prodává, byť pod vlastní značkou (z pohledu zákona je „uvádí do oběhu“), se povinnosti nevztahují.

To je důležité vědět, protože pokud není vlastník značky považován za výrobce, výrobky vyrobené do jeho skladu před účinností zákona se považují za výrobky uvedené na trh.

Ano, tyto výrobky se považují za již uvedené na trh a povinnosti z hlediska zákona se vztahují na výrobce.

Pokud jde o výrobky dovážené do třetích zemí, může uvedení na trh proběhnout před propuštěním do volného oběhu také v případě (např. online prodej) prodeje hospodářskými subjekty se sídlem v EU (hospodářský subjekt v EU prodává výrobky spotřebitelům v EU před fyzickým přesunem produktů do Unie).

Účelem propuštění do volného oběhu je splnit všechny dovozní formality, aby bylo zboží možné dodávat na trh EU jako každý výrobek vyrobený v EU. Proto když jsou výrobky předkládány celním orgánům v režimu propuštění do volného oběhu, lze obecně mít za to, že zboží je uváděno na trh EU, a proto musí být v souladu s platnými harmonizačními právními předpisy Unie. Může se však také stát, že k propuštění do volného oběhu a uvedení na trh nedojde současně. Uvedení na trh je okamžik, ve kterém je výrobek dodáván k distribuci, spotřebě nebo použití za účelem souladu s harmonizačními právními předpisy Unie. Uvedení na trh může proběhnout před propuštěním do volného oběhu, například v případě on-line prodeje hospodářskými subjekty se sídlem mimo EU, i když fyzickou kontrolu shody produktů lze provést nejdříve v době dovezení na celnici v EU. Uvedení na trh může také proběhnout po uvolnění zboží do volného oběhu.

Zakazuje zákon využívání polypropylenových misek a tavicích folií pro účely balení hotových (vařených) jídel? (viz. foto)

Pokud se jedná o plastové misky na jedno použití z polypropylenu pak zákon tyto misky nezakazuje uvádět do oběhu a na trh.

Takové výrobky spadají do působnosti zákona č. 244/2022 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí, ze kterého vyplývají povinnosti pro výrobce.

Je možný doprodej skladových zásob plastových výrobků i po 1. 10. 2022, tedy nabytí účinnosti zákona č. 243/2022Sb.?

Pokud se jedná o výrobky jsou uvedené v příloze A zákona, doprodej skladových zásob po 1. 10. 2022 není již možný.

V Příloze k zákonu č. 243/2022 Sb. Část A bod 6 je uvedeno: Tyčky k uchycení a podpěře balónků, kromě balónků pro průmyslové nebo jiné profesionální použití a upotřebení, jež nejsou distribuovány spotřebitelům, včetně mechanismů těchto tyček. Chápu tedy dobře, že mohu prodávat tyčky vyrobené z bambusového dřeva a mechanismus (klobouček k uchycení balónku) může být plastový?

Podle pokynů Evropské komise ke směrnici (EU) 2019/904 mezi možné mechanismy tyček k balónkům patří těsnění, ventily a uzavírací mechanismy (dokument 2021/C 216/01). Podle výkladu Ministerstva životního prostředí je zmiňovaný „klobouček“ právě oním uzavíracím mechanismem, který dokument uvádí.

Bylo by nelogické, kdyby byly tyto plastové mechanismy z působnosti směrnice vyňaty. Navíc jsou vzhledem ke své velikosti a způsobu používání (na venkovních akcích apod.) zvláště náchylné k tomu, aby ve formě volně pohozeného odpadu znečišťovaly životní prostředí.

Plastové kloboučky k uchycení balónku do působnosti zákona spadají a je tedy zakázáno je uvádět na trh a do oběhu. Je nutné opatřit balónky uzavíracími mechanismy z jiných než plastových materiálů.

Ve food courtech se na jednorázových přístroích začíná objevovat vyražené slovo „reusable“ ze zadní strany, a přitom jde o klasické jednorázové vidličky anebo nože. V zákoně jsme nenašli vysvětlení pojmu „opětovně použít“, o který bychom se mohli v komunikaci s dodavateli opřít. Víme, že v zákoně o obalech nějaké definice na opětovné použití jsou, ale můžeme to aplikovat i do tohoto zákona? Obchodníci by potřebovali mít něco, o co se mohou opřít v komunikaci s dodavateli.

Směrnice 2019/904, ze které zákon o omezení dopadu jednorázových plastů vychází, definuje „plastovým výrobkem na jedno použití výrobek, který je vyroben zcela či částečně z plastu a který není vyroben, navržen či uváděn na trh tak, aby mohl být během svého životního cyklu vícekrát využit nebo mohl projít několika cykly s tím, že bude vrácen výrobcí k opětovnému naplnění nebo opětovně použit ke stejnému účelu, ke kterému byl určen.“ V části B přílohy směrnice jsou jmenovitě uvedené výrobky, které do její působnosti spadají a na které se vztahuje omezení uvádění na trh – ve druhém bodě jsou uvedené plastové přístroje.

Pokyny Evropské Komise k této směrnici (2021/C 216/01) dále uvádějí, že o opětovném použití výrobku by měl rozhodovat produktový design výrobku a „očekávatelný funkční život“ výrobku, tedy jestli je zamýšlen, navržen a uveden na trh tak, aby mohl být vícekrát použit, aniž by se změnila jeho fyzikální nebo chemické vlastnosti během jeho čištění, mytí nebo opravování.

Kromě výše uvedeného bývají dotčené výrobky uváděny na trh pod standardizovaným CPV kódem 39222110-8 – přístroje a talíře na jedno použití. V takových případech tedy o jednorázovém charakteru výrobků není pochyb.

Nelze se vyhýbat zákonné povinnosti (zákazu) jednoduše tím, že se na přístroj vyrazí "reusable" a z jednorázového výrobku se „udělá“ opakovaně použitelný, když plastové přístroje následně nejsou např. ve food courtu vybírány, umývány a znovu používány, ani nejsou odnášeny spotřebiteli k dalšímu použití, ale končí v koši jako odpad, stejně jako dříve, tzn. způsob nakládání s výrobkem po použití zůstal nezměněn.

Povinnost snižování spotřeby

Na jaké výrobky se povinnost snižování spotřeby vztahuje?

Povinnost snižovat spotřebu se vztahuje *na nápojové kelímky (včetně uzávěrů a víček) a nádoby na potraviny (s víkem či bez něj).*

Jakým způsobem zákon navrhuje snižování spotřeby příslušných výrobků?

Zákon uvádí jako nástroj ke snížení spotřeby tzv. ekomodulaci a osvětu spotřebitelů.

Požadavek na pevně přichycené víčko

Na jaké výrobky se povinnost mít pevně přichycené víčko vztahuje?

Povinnost pevně přichyceného víčka se vztahuje na *nádoby na nápoje do objemu 3 l*.

Od kdy bude uvedená povinnost pevně přichyceného víčka k nádobě platit?

Povinnost bude platit od 1. července 2024.

Bude se pevně přichycené víčko vztahovat i na tzv. bag-in-boxy?

Ano, pokud se bude jednat o bag-in-boxy do objemu 3 l. Na bag-in-boxy se vztahují i další povinnosti ze zákona (rozšířená odpovědnost výrobce).

Vztahuje se tato povinnost rovněž na nádoby na nápoje z kompozitních materiálů?

Ano, povinnost pevně přichyceného víčka se vztahuje i na nádoby na nápoje z kompozitních materiálů.

Vztahuje se tato povinnost na plastová víčka u skleněných nebo kovových nádob?

Ne.

Jaký je rozdíl mezi nápojovými kelímkami „beverage cups“, „nápojovými lahvemi“ „beverage bottles“ a nádobami na nápoje „beverage containers“? Jsou např. „beverage cups“ pouze klasické jednorázové kelímky, které se pak plní v prodejnách rychlého občerstvení, nebo jím může být i hotový výrobek s nápojem prodáváný např. v supermarketu?

V rámci působnosti směrnice (zákona) by měly být zahrnuty veškeré nápojové kelímky, které jsou vyrobeny částečně nebo zcela z plastu (jsou potaženy plastovou vrstvou a jsou určeny na jedno použití) - tzn. např. nápojové kelímky na jedno použití prodávané v rámci restaurací rychlého občerstvení, v automatech na kávu, tak i nápojové kelímky na kávu prodávané v supermarketových obchodech. Z hlediska definice nápojových kelímků směrnice SUP neuvádí konkrétní bližší popis, kritéria a příklady těchto výrobků.

Pokud jde o pojem „nádoby na nápoje“ (beverage containers) dle směrnice SUP jsou považovány za „nádoby na nápoje“ nádoby o objemu až 3 litry, tj. nádoby, jež se používají k pojmutí kapalin, např. nápojové lahve včetně jejich uzávěrů a víček a nápojové obaly z kompozitních materiálů, včetně jejich uzávěrů a víček, avšak nikoli kelímky na nápoje, neboť ty tvoří pro účely této směrnice samostatnou kategorii plastových výrobků na jedno použití. Dále nejsou za nádoby na nápoje ve smyslu

směrnice (zákona) považovány skleněné nebo kovové nádoby na nápoje, které mají uzávěry a víčka vyrobené z plastu a nádoby na nápoje určené a používané na potraviny pro zvláštní lékařské účely.

V případě nápojových lahví a nápojových obalů z kompozitních materiálů je tedy „nádobu na nápoje“ nadřazeným pojmem.

Transpoziční zákon definuje nádobu na nápoje jako nápojovou lahev nebo kompozitní obal na nápoje používaný pro jakýkoli druh nápoje, včetně piva, vína, pitné vody, tekutého občerstvení, šťáv a nektarů, mléka nebo instantních nápojů určených k přímé spotřebě bez nezbytného smísení s jiným výrobkem či jiné úpravy. Za „nápojovou lahev“ se dle výše uvedeného zákona považuje nápojová lahev používaná pro jakýkoliv druh nápoje, včetně piva, vína, pitné vody, tekutého občerstvení, šťáv, nektarů, mléka nebo instantních nápojů určených k přímé spotřebě bez nezbytného smísení s jiným výrobkem či jiné úpravy.

Dle pokynů EK by měl být hlavním prvkem pro rozlišování mezi kategoriemi výrobků v tomto případě jejich tvar.

Jsou lahve na léky (sirup proti kašli, nachlazení) také považovány za nápojové lahve ve smyslu směrnice (EU) 2019/904 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí?

Ne, lahve na léky nejsou považovány za nápojové lahve a nespádají do působnosti této směrnice.

Je z oblasti působnosti směrnice vyloučena dětská výživa v prášku a mini kojenecké lahve obsahující dětskou výživu?

Z vyjádření Generálního ředitelství pro životní prostředí EK vyplývá, že tyto produkty jsou vyloučeny z působnosti směrnice SUP.

Jsme firma, která se zabývá výrobou a plněním jak nealkoholických, tak i alkoholických nápojů do PETU. Vztahuje se i na tvrdý alkohol povinnost připevněného uzávěru?

Z textu zákona o obalech, resp. směrnice EP a Rady 2019/904 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí, ani ze sdělení Komise týkající se plastových výrobků na jedno použití (2021/C 216/01) nevyplývá, že by jednorázové plastové nápoje na alkoholické nápoje byly z této povinnosti vyjmuty. Povinnost připevněného uzávěru nebo víčka se tedy vztahuje na všechny jednorázové plastové nádoby na nápoje o objemu až 3 litry, včetně nádob/lahví na alkoholické nápoje.

Požadavek na cíle sběru

Na jaké výrobky se povinnost plnit cíle sběru vztahuje?

Povinnost se vztahuje na *nápojové lahve do objemu až 3 l včetně jejich uzávěrů a víček*.

Jak jsou povinné cíle sběru nastaveny?

Do roku 2025 je potřeba zajistit minimálně cíl 77 %, od roku 2029 minimálně cíl 90 %.

Jedná se o cíle pro recyklaci nebo o cíle sběru?

Cíle jsou nastaveny na úroveň sběru nápojových lahví.

Jak je nápojová lahev definována?

Lahev používaná pro jakýkoliv druh nápoje, včetně piva, vína, pitné vody, tekutého občerstvení, šťáv a nektarů, mléka nebo instantních nápojů určených k přímé spotřebě bez nezbytného smísení s jiným výrobkem či jiné úpravy.

Vztahuje se uvedený cíl pouze na PET lahve?

Ne. Cíle jsou nastaveny na všechny nápojové plastové lahve bez specifikace materiálu, ze kterého jsou vyrobeny.

Je nápojem i mléko?

Ano. Směrnice 2019/904/EU i zákon č. 243/2022 Sb. mléko uvádějí jednoznačně jako nápoj. Láhve od mléka a mléčných nápojů se musí do cíle započítat.

Vztahuje se tato povinnost na skleněné lahve s plastovými víčky?

Ne.

Požadavek na obsah recyklátu ve výrobku

Na jaké výrobky se povinný obsah recyklátu vztahuje?

Povinnost se vztahuje na *nápojové lahve do objemu až 3 l včetně jejich uzávěrů a víček*.

Jak jsou povinné obsahy recyklátu v nápojových lahvích nastaveny?

Od roku 2025 je potřeba zajistit minimálně 25 % recyklovaného PET v PET lahvích a od roku 2030 30 % recyklovaného plastu ve všech nápojových lahvích objemu až 3 l.

Jak je nápojová lahev definována?

Lahev používaná pro jakýkoliv druh nápoje, včetně piva, vína, pitné vody, tekutého občerstvení, šťáv a nektarů, mléka nebo instantních nápojů určených k přímé spotřebě bez nezbytného smísení s jiným výrobkem či jiné úpravy.

Vztahuje se tato povinnost na skleněné lahve s plastovými víčky?

Ne.

Požadavek na označování výrobku

Na jaké výrobky se povinnost označování vztahuje?

Povinnost se vztahuje na:

- *hygienické vložky, tampony, aplikátory tamponů,*
- *vlhčené ubrousky pro péči o domácnost a osobní hygienu,*
- *tabákové výrobky s filtry a filtry uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky,*
- *nápojové kelímky.*

Vztahuje se povinnost označování na všechny výše uvedené výrobky, i když obsahují pouze určitý podíl plastu?

Ano, povinnost označování se vztahuje na všechny 4 výše vyjmenované typy výrobků, pokud obsahují jakékoliv množství plastu.

Od kdy povinnost označování výrobků platí?

Povinnost nového označování dle prováděcího nařízení (EU) 2020/2151 platí od 3. července 2021.

Musí být novým označením opatřeny všechny typy plastových kelímků na studené a teplé nápoje (limonáda, ice-tea, teplý čaj, káva)?

Ano, povinnost nového označení se vztahuje na všechny kelímky na nápoje, které obsahují plast a jsou určeny na jedno použití.

Vztahuje se povinnost nového označení také na víčka od těchto nápojových kelímků?

Ne, na víčka od nápojových kelímků se tato povinnost označení nevztahuje. Přesná pravidla pro umístění označení na nápojové kelímky jsou uvedena v prováděcím nařízení (EU) 2020/2151.

Kde jsou uvedeny závazné podoby piktogramů pro označování výrobků

V prováděcím nařízení Evropské komise 2151/2020/EU. Nařízení je přímo účinné, nebude připravován prováděcí předpis na úrovni ČR. Piktogramy ve vektorizované podobě jsou dostupné pod následujícím odkazem (v nabídce „Available translation“ je potřeba vybrat „Čeština“):

https://ec.europa.eu/environment/topics/plastics/single-use-plastics/supsmarking-specifications_en

Pokud zahraniční právnická osoba (usazená mimo ČR) úplatně dodává vybraný plastový výrobek české právnické osobě do jejího skladu v ČR za účelem jeho distribuce v ČR, platí, že výrobcem (a tedy osobou, kterou tíží povinnost podle § 8 odst. 1 zákona) je až česká právnická osoba, která odebírá vybrané plastové výrobky od této zahraniční entity?

Ano, výrobcem je až česká právnická osoba, která odebírá vybrané plastové výrobky od této zahraniční entity.

Dle § 3 odst. 3 písm. b) zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí se výrobcem rozumí:

1. Podnikatel usazený v České republice, který bez ohledu na způsob prodeje, včetně použití prostředků komunikace na dálku vyrábí, plní, prodává nebo dováží a uvádí na trh vybrané plastové výrobky, naplněné nebo nenaplněné, s výjimkou osoby vykonávajících rybolovnou činnost ve smyslu čl. 4 bodu 28 nařízení EP a Rady (EU) č. 1380/2013 nebo
2. Podnikatel, který prostřednictvím použití prostředků komunikace na dálku prodává přímo konečným uživatelům do České republiky z jiného státu, kde je usazen, vybrané plastové výrobky, naplněné nebo nenaplněné, s výjimkou osoby vykonávajících rybolovnou činnost podle čl. 4 bodu 28 nařízení EP a Rady (EU) č. 1380/2013.

K jakému okamžiku pak výrobce (česká právnická osoba) ve výše popsaném případě uvádí výrobek na trh? V okamžiku, kdy ho přijme ve svém skladě na území ČR? To by ale znamenalo, že už v tomto okamžiku musí být výrobek opatřen označením, a tudíž fakticky to označení musí zajistit už zahraniční výrobce, který ale není výrobcem ve smyslu definice zákona, protože není usazen v ČR? Nebo česká právnická osoba uvádí výrobek na trh až dodáním dalšímu článku v distribučním řetězci?

Uvedení výrobku na trh proběhne v tomto případě okamžikem jeho předání, resp. přijutím ve skladě. Dle zákona se uvedením výrobku na trh rozumí první úplatné, nebo bezúplatné dodání vybraného plastového výrobku na území České republiky v rámci podnikání k distribuci, spotřebě nebo použití nebo dovoz vybraného plastového výrobku (jedná se zde v první řadě o výše popsanou situaci, kdy výrobek přepraví do ČR osoba, která zde není usazena a výrobek předá jiné osobě. Použití výrazu „dodání výrobku na území ČR k distribuci, spotřebě nebo použití“ tuto situaci řeší, neboť za toho, kdo výrobek dodal, bude považován ten, kdo ho od takové osoby ze zahraničí nabyt za účelem další distribuce a je zde usazen).

Ode dne nabytí účinnosti zákona musí být v okamžiku dodání výrobku na trh výrobek již opatřen novým označením, tzn., že označení musí prakticky zajistit již zahraniční osoba a musí být tedy předem dojednané, že výrobek bude splňovat zákonné požadavky.

Pokud česká právnická osoba „výrobce“ poté dodá výrobek dalšímu článku v distribučním řetězci, je to považováno za „uvedení výrobku do oběhu“.

V jakém jazyce má být uveden informační text k označování „VYROBENO Z PLASTU“ apod., pokud jsou výrobky vyrobeny v České republice, ale jsou uváděny na trh v jiných zahraničních státech?

Pokud jsou výrobky uváděny na trh v České republice, přičemž „uvedením na trh“ se dle zákona rozumí „první úplné nebo bezúplatné dodání vybraného plastového výrobku na území České republiky v rámci podnikání k distribuci, spotřebě nebo použití nebo dovoz vybraného plastového výrobku“, tak za předpokladu, že je naplněna tato definice, musí být výrobek označen českým textem „VYROBENO Z PLASTU“. Pokud jsou výrobky pouze vyrobeny v ČR a jsou uskladněny (a nejsou dodány jiné osobě v rámci ČR), nejedná se o uvedení na trh v ČR.

V případě, že česká společnost pouze dané výrobky v České republice vyrábí, ale dále jsou „uváděny na trh“ v jiném členském státě, musí být vždy daný výrobek opatřen označením v úředním jazyce daného členského státu, kde je výrobek „uváděn na trh“, tedy v jazyce jejího zahraničního zákazníka. Sám zahraniční zákazník, který je odběratelem těchto výrobků, by se měl informovat a aktivně komunikovat o tom, jakým způsobem požaduje dané výrobky označit a v jakém státě bude výrobky uvádět na trh, neboť zahraniční zákazník bude pravděpodobně v postavení „výrobce“, který uvede výrobky na trh v jiném státě (záleží na konkrétní právní úpravě daného členského státu EU, česká právní úprava upravuje pouze pravidla v souvislosti s územím ČR) a tím pádem na něho přechází odpovědnost za to, že výrobky budou označené v souladu s Nařízením.

Česká společnost by byla, pokud jde o uvádění výrobků na trh v zahraničí, v postavení „výrobce“ pouze tehdy, pokud by dodávala zboží do zahraničí prostřednictvím použití prostředků komunikace na dálku, a v tomto případě by bylo přímo její povinností označit výrobek dle jazyka toho státu, do kterého by výrobek dodávala (např. dodání zboží přímo konečným uživatelům prostřednictvím e-shopu).

Na výrobky, které budou uvedeny na trh mimo členské státy Evropské unie se povinnost označování dle směrnice 2019/904 a prováděcí nařízení (EU) 2020/2151 nevztahuje.

Prováděcí nařízení 2020/2151 je platné a přímo použitelné ve všech členských státech od 3. července 2021. Pokud výrobce (česká právnická osoba) uvedla na trh plastový výrobek před tímto datem, může tento výrobek bez časového omezení zůstat na trhu i po 3. červenci 2021 bez vyžadovaného označení?

Ano, pokud výrobce uvedl na trh vybraný plastový výrobek před datem účinnosti tohoto prováděcího nařízení, povinnost označování se na tento výrobek zpětně vůbec neuplatní.

Je možné, aby výrobce umístil piktogram na přední stranu jednotkového balení cigaret?

Dle směrnice o jednorázových plastech není označení vyžadováno u obalů s povrchem menším než 10 cm². Pro všechna ostatní balení tabákových výrobků s filtry platí pravidla pro označování stanovená v prováděcím nařízení komise (EU) 2020/2151 a označení musí být umístěno v souladu s tímto nařízením. Dle vydaného nařízení musí být označení pro tabákové výrobky s filtry umístěno vodorovně na vnější zadní ploše jednotkového balení a na vnějším balení. Pokud se označení ve své minimální velikosti nevejde vodorovně na vnější zadní plochu jednotkového balení, může být pootočeno o 90° a umístěno svisle na zadní plochu nebo na kteroukoli vnější boční plochu jednotkového balení a ve všech případech musí být jasně viditelné.

Pokud je daný výrobek (vlhčený ubrousek) distribuovaný v balení po více kusech, přičemž každý kus je zvlášť zabalený v plastovém obalu, musí nést každý tento kus vlastní označení?

Piktogram má být uveden na té části obalu, kde se nacházejí ostatní informace o materiálovém složení nebo obsahu produktu.

Kde musí být označen kelímek na nápoje?

Povinné označení musí být uvedeno na samotném kelímku.

Vztahuje se povinnost označování i na papírové kelímky s tzv. plastovou „coating“ vrstvou?

Ano. Pokud kelímek obsahuje tzv. „coating“ vrstvu z plastu, spadá do působnosti směrnice a vztahují se na něj povinnosti k označování.

Vztahuje se povinnost nového označování i na vlhčené ubrousky ze 100 % celulóзовých vláken?

Vlhčené ubrousky ze 100 % celulóзовých vláken (za předpokladu, že při jejich výrobě nedochází k záměrné chemické modifikaci přírodního polymeru) by neměly spadat do působnosti směrnice 2019/904 a neměly by se na ně tedy vztahovat povinnosti nového označování.

Podle Pokynů Evropské Komise k vybraným plastovým výrobkům by neměly spadat do působnosti směrnice také materiály jako je regenerovaná celulóza, např. ve formě viskóзовého, lyocelového a celulóзовého filmu.

Pokyny k vybraným plastovým výrobkům jsou k dispozici na webových stránkách Evropské Komise pod následujícím odkazem:

https://ec.europa.eu/environment/pdf/plastics/guidelines_singleuse_plastics_products.pdf

Spadají do působnosti zákona kelímky nebo nádoby z kartonu z polyethylenovým povlakem vyrobeným z vláken z cukrové třtiny (zelený PE)?

Pouze v případě, že výsledné polymery nejsou ve srovnání se vstupními polymery chemicky modifikovány, není přírodní polymer považován za chemicky upravený a poté vyňatý z působnosti zákona. Jelikož PE není přírodní polymer a použité přírodní materiály se PE nepodobají, byly na cestě k výrobě biologického PE provedeny chemické modifikace vstupujících přírodních polymerů. V důsledku tohoto procesu spadá papírový kelímek se zeleným PE povlakem do působnosti směrnice SUP.

Spadají do působnosti zákona kelímky nebo nádoby z kartonu potažené kompozitním materiálem (PLA)?

V případě materiálu PLA se jedná o přírodní polymer, který prošel chemickou úpravou. Není-li tedy plastová vrstva vyrobena z materiálu, který je vyňat z oblasti působnosti zákona jako přírodní polymer bez chemické úpravy, spadají tyto výrobky do působnosti zákona.

Spadají do působnosti zákona podložky pro přebalování obsahující plasty?

Do působnosti zákona spadají pouze výrobky jmenovitě uvedené v části B přílohy zákona, tedy hygienické vložky, tampony, aplikátory tamponů, vlhčené ubrousky pro péči o domácnost a osobní hygienu, tabákové výrobky s filtry a filtry uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky a nápojové kelímky. Na podložky pro přebalování se tudíž povinnost označování nevztahuje.

Je z působnosti zákona vyloučen kromě viskózy také celofán (jelikož výrobní proces celofánu spočívá ve vytlačování viskózy)?

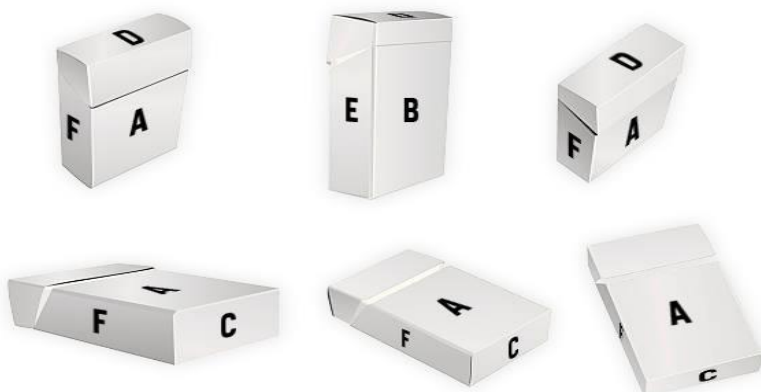
Celofán (celulózový film) není považován za chemicky upravený, jelikož při výrobním procesu nejsou výsledné polymery ve srovnání se vstupujícím polymerem chemicky modifikovány. Na celofán se tedy nevztahuje působnost zákona o jednorázových plastech.

Spadají obaly vyrobené z bagassy z cukrové třtiny, které nejsou potažené dále plastovou fólií do působnosti zákona o jednorázových plastech?

Výrobky vyrobené pouze z bagassy z cukrové třtiny bez plastové fólie nebo povlaku nejsou považovány za plastové výrobky na jedno použití a nemají spadat do působnosti zákona o jednorázových plastech.

Prováděcí nařízení v příloze III odst. 2 písm. a) bodu I. stanoví, že označení musí být umístěno vodorovně na vnější zadní ploše jednotkového balení a na vnějším balení. Pokud se označení ve své minimální velikosti nevejde vodorovně na vnější zadní plochu jednotkového balení, může být pootočeno o 90° a umístěno svisle na zadní plochu nebo na kteroukoli vnější boční plochu jednotkového balení. Nařízení přitom vnější boční plochu jednotkového balení dále nespecifikuje. Co přesně je míněno „vnější boční plochou“ jednotkového balení?

Dle odboru odpadů se „vnější boční plochou jednotkového balení“ rozumí plocha na obrázku níže, označená **písmeny F a E**, zatímco u ostatních písmen se o boční plochu z našeho pohledu nejedná. U **písmene A** by se mělo jednat o přední vnější plochu, u **písmene B** o zadní vnější plochu, u **písmene D** o horní vnější plochu, u **písmene C** o spodní vnější plochu.

Je v prováděcím nařízení (EU) 2020/2151 nebo směrnici 2019/904 definována „zadní strana jednotkového balení“? Má MŽP k dispozici výklad této definice?

Výklad definice „zadní strany“ balení tabákových výrobků nemá Ministerstvo životního prostředí k dispozici, nicméně dle názoru odboru odpadů je "přední plochou" jednotkového balení ta, kterou výrobce například prezentuje v reklamách nebo při online prodeji těchto výrobků a "zadní plocha" je ta, která se nachází na opačné straně k ní.

Dle přílohy III odst. 2 písm. a) bodu I. nařízení lze označení pootočit o 90°, pokud se ve své minimální velikosti nevejde vodorovně na vnější zadní plochu. Je tím umožněno pootočit označení o 90° a umístit ho svisle na plochu B na obrázku i v případech, kdy je požadavek na vodorovné umístění označení v konfliktu s požadavky na umístění dalších prvků povinného označení tabákových výrobků s filtrem vyplývajícími z jiných právních předpisů, zejména s ohledem na tabákovou nálepku či kombinované zdravotní varování?

Ne. Dle odst. 2 písm. i přílohy III prováděcího nařízení označení nesmí žádným způsobem bránit viditelnosti zdravotních varování požadovaných směrnicí 2014/40/EU a označení nesmí být zcela nebo částečně zakryto jinými štítky nebo značením.

Nařízení v příloze III odst. 2 písm. a) bodu I. stanoví, že při otevření jednotkového balení a vnějšího balení podle jakýchkoli pokynů by označení nemělo být roztrženo nebo poškozeno tak, že bude nečitelné; dále nařízení stanoví, že jednotlivá políčka označení nesmí být oddělena. Je možné označení umístit i v místě otevírání krabičky jednotkového balení?

Umístění varování je možné i v místě otevírání jednotkového balení, za předpokladu, že splní všechny podmínky uvedené v prováděcím nařízení a bude umístěné tím způsobem, aby nemohlo být roztrženo nebo poškozeno tak, že bude nečitelné.

Jaká je výše pokut, pokud kontrolní orgán zjistí, že výrobce neoznačil výrobky v souladu s novými požadavky na označování?

Pokud výrobce spáchá přestupek podle § 25 odst. 1 písm. e) zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na ŽP tím, že neoznačí nebo označí vybraný plastový výrobek v rozporu s požadavky stanovenými tímto zákonem [a prováděcím nařízením Komise (EU) 2020/2151], lze uložit výrobcí za tento přestupek podle § 25 odst. 2 písm. c) zákona č. 243/2022 Sb. pokutu až do výše 2 500 000 Kč.

Může výrobce umístit vysvětlující marketingový text umístěný na obale nad obrázkem želvy nebo toto prováděcí nařízení neumožňuje? Nad obrázkem by byl například umístěn text/QR kód typu, že výrobek obsahuje plast, ale daná společnost již snížila použití plastů při výrobě výrobků na určité množství.

Nařízení neposkytuje žádný prostor pro vlastní úpravy povinného označení. Nelze povinný text označení přemísťovat dle vlastní potřeby. Pravidla pro umístění povinného informačního textu jsou v Nařízení jasně stanovena. Pokud výrobce splní všechny podmínky v souladu s tímto Nařízením včetně umístění povinného informačního textu („PLAST VE VÝROBKU“/„PLAST VE FILTRU“ apod., podle toho, o jaký výrobek se

jedná) a dále bude chtít a mít prostor na výrobek umístit ještě další „vlastní“ informační text, popřípadě QR kód, tak je možné ho na výrobek umístit.

Kompletní znění prováděcího nařízení, které vymezuje přesné podmínky pro umístění nového povinného značení a jeho korigendum naleznete pod následujícími odkazy:

[https://eur-lex.europa.eu/legal-](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32020R2151&qid=1610113971422)

[content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32020R2151&qid=1610113971422](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2021.077.01.0040.01.CES&toc=OJ%3AL%3A2021%3A077%3ATOC) [https://eur-](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2021.077.01.0040.01.CES&toc=OJ%3AL%3A2021%3A077%3ATOC)

[lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2021.077.01.0040.01.CES&toc=OJ%3AL%3A2021%3A077%3ATOC](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2021.077.01.0040.01.CES&toc=OJ%3AL%3A2021%3A077%3ATOC)

Kde je možné nalézt piktogramy ve vektorizované podobě?

Piktogramy v příslušných grafických formátech a jazykových verzích naleznete na webových stránkách Evropské Komise pod níže uvedeným odkazem (v nabídce „Available translation“ je potřeba vybrat „Čeština“):

https://ec.europa.eu/environment/topics/plastics/single-use-plastics/supsmarking-specifications_en

Pro jaké technologie tisku umožňuje Nařízení tisk barev?

Tisk barev označení musí splňovat podmínky, tak jak jsou uvedené v Nařízení (EU) 2020/2151. Dle Nařízení se použijí barvy s následujícími kódy barev:

Bílá: C = 0/M = 0/Y = 0/K = 0

Černá: C = 0/M = 0/Y = 0/K = 100

Červená: C = 0/M = 90/Y = 60/K = 0

Modrá: C = 60/M = 0/Y = 0/K = 0

Pokud výrobce bude používat jiné barvy než CMYK (například barvy PANTONE), tak dle vyjádření Evropské Komise, budou tolerovány drobné odchylky v odstínu předepsaných barev, musí být však použit vždy nejvíce podobný odstín dané barvy.

Pokud informační text označení u nápojových kelímků vyrobených částečně z plastu obsahuje více jazykových verzí, musí být i ostatní jazykové verze informačního textu označené rámečkem? Musí být informační text vtištěný bílou barvou na černém podkladu?

Dle přílohy IV odst. 1 prováděcího nařízení, musí být nápojové kelímky vyrobené zcela nebo částečně z plastu opatřeny následujícím tištěným označením, přičemž černá linka ohraničující označení není jeho součástí. Jejím jediným účelem je zviditelnit tenkou bílou linku ohraničující označení na bílé stránce. Označení se skládá ze dvou stejně velkých políček (červeného a modrého), která jsou umístěna vedle sebe, a obdélníkového černého políčka obsahujícího informační text „VÝROBEK OBSAHUJE

PLAST“, které je umístěno pod oběma stejně velkými políčky. Poměr mezi výškou a délkou označení je 1:2.

Pokud je informační text přeložen do jiného nebo několika jiných úředních jazyků členských států, umístí se tento přeložený informační text buď těsně pod označení (tzn. mimo toto označení), nebo přímo v černém obdélníkovém políčku pod textem prvního jazyka (tzn. přímo v označení), a v obou případech je jasně viditelný. Ve výjimečných případech se pro nedostatek místa na vnější ploše kelímku může informační text přeložený do jiného nebo několika jiných úředních jazyků členských států umístit jinde na kelímku tak, aby byl co nejblíže k označení a byl jasně viditelný. Pokud je informační text v dalších jazycích umístěn do černého obdélníkového políčka, jsou možné odchylky od maximální požadované velikosti označení.

Za předpokladu, že není informační text v dalších jiných jazycích umístěn také přímo v černém obdélníkovém políčku, nemusí být dle našeho názoru nutně v bílé barvě (Nařízení toto nikde nestanovuje). V Nařízení je uvedeno pouze, že se použijí barvy s následujícími kódy barev: — Bílá: C = 0/M = 0/Y = 0/K = 0 — Černá: C = 0/M = 0/Y = 0/K = 100 — Červená: C = 0/M = 90/Y = 60/K = 0 — Modrá: C = 60/M = 0/Y = 0/K = 0.

Je možné, aby jazyk piktogramu byl v jazyce jiného členského státu EU?

Podle článku 3 prováděcího nařízení (EU) 2020/2151 informační text označení musí být v úředním jazyku nebo úředních jazycích členského státu (členských států), kde se plastový výrobek na jedno použití uvádí na trh.

Musí být u nápojových kelímků vyrobených zcela z plastu tištěné označení aplikováno černým textem na bílém podkladu? Musí být bílý podklad (výplň rámečku) tištěný i na bílém kelímku?

U kelímků vyrobených zcela z plastu má výrobce na výběr ze dvou možností použití označení. Nápojové kelímky vyrobené zcela z plastu musí být opatřeny buď následujícím vytištěným označením

nebo následujícím vyrytým/vyraženým označením:

Pro tištěné kelímky platí následující pravidla:

Vnější úprava označení musí být provedena bez jakýchkoli dodatečných efektů, retuše nebo zvětšení pozadí. Označení by mělo mít oproti pozadí dostatečný kontrast, aby bylo dobře čitelné. Obrys označení by proto měl být vytištěn v jedné z následujících barev: — Bílá: C = 0/M = 0/Y = 0/K = 0 — Černá: C = 0/M = 0/Y = 0/K = 100 — Červená: C = 0/M = 90/Y = 60/K = 0 — Modrá: C = 60/M = 0/Y = 0/K = 0.

Z uvedeného tedy dle názoru odboru odpadů nevyplývá, že by měl transparentní kelímek obsahovat bílý podklad nebo, že by bílý podklad musel být tištěn na bílém kelímku.

Na trhu existují typy plastových kelímků, sloužící pro horké nápoje, které jsou po celém svém vnějším povrchu (kromě spodní strany) vertikálně rýhované. Toto rýhování slouží k ochraně spotřebitele před opařením horkým nápojem. Vzhledem k tomu, že není jiná možnost, kam u tohoto typu výrobku umístit nové označení, může být toto označení vytištěno přes drážky kelímku?

Ano, v případě rýhovaných celoplastových kelímků je to možné.

U kelímků s vícejazyčným informačním textem musí být každá jazyková verze textu v samostatném rámečku, nebo lze umístit tuto jazykovou verzi do jednoho rámečku?

Prováděcí nařízení v příloze IV písm. c) ii stanovuje, že pokud je informační text přeložen do jiného nebo několika jiných úředních jazyků členských států, umístí se tento přeložený informační text buď:

- 1) těsně pod označení** [označení se skládá ze dvou stejně velkých políček (červeného a modrého), která jsou umístěna vedle sebe, a obdélníkového černého políčka obsahujícího informační text „VÝROBEK OBSAHUJE PLAST“, které je umístěno pod oběma stejně velkými políčky. Poměr mezi výškou a délkou označení je 1:2],
- 2) nebo přímo v černém obdélníkovém políčku** pod textem prvního jazyka, a v obou případech je jasně viditelný.
- 3)** Ve výjimečných případech se pro nedostatek místa na vnější ploše kelímku může informační text přeložený do jiného nebo několika jiných úředních jazyků členských států umístit **jinde na kelímku** tak, aby byl co nejbližší k označení a byl jasně viditelný.

Spadají plastové nápojové kelímky obsahující tekuté trvanlivé mléčné výrobky (jako je acidofilní mléko, kefirové mléko), které nejsou konzumovány ihned po zakoupení a jsou spotřebitelem odneseny domů, do oblasti působnosti směrnice jako „nápojové kelímky“ nebo jako „nádoby na potraviny“? Musí tyto kelímky splňovat také nové požadavky na označování? Pokyny k výrobkům tento typ výrobku nezmiňují.

Vzhledem k nejednoznačnosti působnosti směrnice na uvedené výrobky požádalo MŽP o vysvětlení v této věci Evropskou Komisi. DG ENV EK poskytlo Ministerstvu životního prostředí následující vysvětlení.

V Pokynech k výrobkům je konkrétně v části 4.5.1. vysvětleno, že výrobek obsahuje nápoj, pokud se „nápojový výrobek prodává a konzumuje v tekuté formě a lze jej konzumovat pitím“. V tomto ohledu by také měla být vzata v úvahu „jednotka, ve které je vyjádřeno množství potravinového nebo nápojového výrobku“, kdy platí, že nápoje jsou obvykle vyjádřeny v objemu (např. mililitrech).

Dále část 4.5.3. Pokynů pro výrobky stanovuje postup pro určení toho, zda se jedná o „nádobu na nápoj“ nebo „kelímek na nápoj“. Ačkoliv „nápojové kelímky na trvanlivé mléčné nápoje“ nejsou v pokynech přímo znázorněny, pokyny stanoví, že „klíčovým prvkem pro rozlišení mezi třemi kategoriemi produktů (nádobu na nápoj, nápojová lahev, nápojový kelímek) je jejich tvar.“ Pokyny dále vysvětlují, že „kelímky na nápoje“ jsou typicky zaoblené nádoby na pití, obvykle miskovitého tvaru, s uzávěrem nebo víčkem či bez nich, prodávány jako prázdné nebo obsahující nápoje. Vzhledem k tomu, že tvar těchto výrobků je zaoblený a miskovitý tvaru, DG ENV se domnívá, že by se mělo u těchto výrobků tedy jednat o „kelímky na nápoje“. Jelikož však tyto výrobky nejsou přímo zmíněny ve směrnici SUP a také nejsou přímo zmíněny v Pokynech k

výrobkům, záleží na členském státě, aby určil, zda považuje tyto výrobky za „nádoby na nápoje“ nebo „kelímky na nápoje“.

Dle názoru odboru odpadů MŽP by tyto výrobky jako „nápojové kelímky“ do působnosti směrnice SUP spadat neměly a povinnost nového označování by se na tento typ výrobku neměla vztahovat. Povinnost označování by se naopak měla vztahovat na nápojové kelímky na jedno použití prodávané například v restauracích rychlého občerstvení, v kávovarech, nebo v kelímcích na kávu prodávaných v supermarketech.

Vztahuje se ustanovení v příloze IV. článku 2 Prováděcího nařízení 2020/2151, kde jsou stanoveny povinnosti pro nápojové kelímky vyrobené „zcela z plastu“ jen na případ, kdy jsou všechny části kelímku, včetně tzv. „sleevu“ a víček, vyrobeny z plastu nebo i na případ, kdy je z plastu vyrobeno pouze samotné tělo kelímku? Co když jsou například kelímek a jeho vrchní víčko vyrobeny z plastu, ale jsou ještě zabaleny v papírovém obalu („sleevu“)? Jednalo by se v takovémto případě o kelímek vyrobený „zcela z plastu“ nebo vyrobený „částečně z plastu“?

MŽP zažádalo o vyjasnění v této otázce Evropskou Komisi. DG ENV EK nesouhlasí s tím, že by se mělo jednat o výrobek vyrobený „částečně z plastu“. Z uvedeného vyjádření tedy vyplývá, že by se mělo jednat o typ kelímku vyrobený „zcela z plastu“.

Pokud jiný výrobce ve smyslu zákona uvede výrobek na trh v ČR a my jako distributor/prodejce uvádíme jen do oběhu a výrobek bude chybně označen (např. jen nálepkou), hrozí nějaká sankce pro nás, nebo jen výrobcí?

Podle § 8 odst. 1 zákona č. 243/2022 Sb. „výrobce zajistí, aby každý vybraný plastový výrobek uvedený v části B přílohy k tomuto zákonu, který uvádí na trh, byl opatřen viditelným, jasně čitelným a nesmazatelným označením...“

Povinnost správně označit výrobek nese výrobce a pouze výrobce může být za nesprávné označení sankcionován.

Uvedená direktiva EU nařizuje umísťovat na zvlhčené ubrousky pro osobní hygienu a domácnost speciální nálepku (viz její příloha č. II). Naše firma dováží zvlhčené ubrousky deklarované jako biocidní přípravek pro profesionální použití a také zvlhčené ubrousky deklarované a notifikované jako zdravotnické prostředky tř. 2A pro dezinfekci povrchů. Z věci není jasné, zda i na těchto ubrouscích by měla být umístěna stanovená speciální etiketa upozorňující na skutečnost, že výrobek obsahuje plast.

Předvlhčené ubrousky pro zdravotnické potřeby do působnosti legislativy nespádají. Pokyny Evropské komise ke směrnici od jednorázových plastových výrobcích (EU) 2019/904 (Úřední věstník Evropské unie C216/1 ze dne 7. 6. 2021) se k tématu vyjadřují následovně: „Přestože nejsou ve směrnici explicitně zmíněné, vlhčené ubrousky vyrobené, designované a uvedené na trh pro profesionální užití, například lékařské a zdravotnické ubrousky, nesplňují kritérium pro osobní nebo domácí užití. Takové výrobky tedy nespádají do působnosti směrnice.“

Mají povinnost označování i prsní vložky?

Ne, prsní vložky do působnosti legislativy nespádají.

Jak lze rozeznat, zda se na nápojové plastové kelímky vztahuje povinnost označování, či nikoli?

V případě plastových kelímků je z hlediska legislativy podstatné, zda jsou opakovaně použitelné či jednorázové. Pokud jsou opakovaně použitelné, tzn. dokládá to výrobce a obecně naplňují kritéria pro opětovnou použitelnost, jak je definují pokyny Evropské komise ke směrnici od jednorázových plastových výrobcích (EU) 2019/904 (2021/C 216/01) – mají širší stěnu, jsou designované a vyrobené tak, aby mohly opakovaně projít mycími cykly a skutečně se tímto způsobem používají, povinnost označování se na ně nevztahuje.

Naopak pokud se jedná o jednorázové plastové kelímky (které se stejně jako opakovaně použitelné rovněž často vyrábí z polypropylenu – PP), u těch povinnost označování podle nařízení (EU) 2020/2151 platí.

Vztahuje se povinnost označování na inkontinenční vložky?

Pokyny Evropské komise ke směrnici 2019/904/ES, které doplňují národní legislativu v této oblasti, uvádějí k této problematice toto: „*Hygienické vložky na jedno použití jsou hygienické výrobky, které slouží k absorpci a zadržení tekutin a obvykle jsou určeny k likvidaci po jednorázovém použití. Hygienické vložky na jedno použití se často skládají z více vrstev různých materiálů, včetně savého jádra, které je vyrobeno převážně z celulózových a syntetických vláken a absorbuje tekutiny. Pro účely směrnice se hygienickými vložkami rozumí nejen vložky nebo pleny, ale také slipové vložky do kalhotek, protože tyto výrobky jsou podkategorií hygienických vložek a jako takové splňují kritéria pro plastový výrobek na jedno použití. Oba výrobky jsou složeny z podobných materiálů a vzhledem k případné nevhodné likvidaci u nich existuje stejná pravděpodobnost, že skončí jako odpadky znečišťující moře, tj. jsou-li po použití spláchnuty do toalety a následně se mohou dostat do mořského prostředí skrze systém čištění odpadních vod.*“ (Úřední věstník Evropské unie C216/1 ze dne 7. 6. 2021)

V případě hygienických vložek není žádná výjimka pro zdravotnické výrobky. Inkontinenční vložky jsou z hlediska zákona hygienické vložky a je třeba je označit.

Požadavek na rozšířenou odpovědnost výrobců

Na jaké výrobky se povinnost rozšířené odpovědnosti výrobců vztahuje?

Povinnost se vztahuje na:

- *nádoby na potraviny,*
- *sáčky a obaly na potraviny k okamžité spotřebě,*
- *nádoby na nápoje do 3 l,*
- *nápojové kelímky,*
- *plastové tašky,*
- *vlhčené ubrousky,*
- *balónky,*
- *tabákové výrobky s filtry, filtry uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky,*
- *lovná zařízení.*

Od kdy platí povinnost rozšířené odpovědnosti výrobců tabákových výrobků s filtry a filtrů pro tabákové výrobky?

Dle zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí od 1. ledna 2023.

Mohou výrobci tyto povinnosti plnit kolektivně?

Ano, zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí předpokládá vznik kolektivních systémů.

Může kolektivní systém plnit povinnosti pro výrobce různých výrobků?

Ano, zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí takovou možnost připouští.

Co přesně si lze představit pod pojmem rozšířená odpovědnost výrobců?

Rozšířenou odpovědností výrobce se dle směrnice o jednorázových plastech rozumí skutečnost, že na výrobce vybraných plastových výrobků se budou vztahovat nové povinnosti, které budou povinni zajistit. Tyto povinnosti budou příslušní výrobci plnit prostřednictvím kolektivního systému, přičemž podrobnosti založení a podmínky fungování kolektivních systémů bude stanovovat nový zákon.

Předmětné povinnosti budou dotčení výrobci plnit prostřednictvím kolektivního systému obdobně, jako je tomu již dnes dle zákona o obalech, kde výrobci plní své povinnosti prostřednictvím autorizované obalové společnosti, která zajišťuje sdružené plnění povinností zpětného odběru a využití odpadu z obalů. Na dotčené výrobce se dle zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí

budou vztahovat nové povinnosti, jako například hradit náklady na osvětová opatření, úklid odpadků vzniklých z uvedených výrobků a další povinnosti uvedené v zákoně.

Budou se na nápojové lahve vztahovat povinnosti rozšířené odpovědnosti výrobce?

Tyto povinnosti již dnes výrobci nápojových lahví a obalů plní prostřednictvím autorizované obalové společnosti EKO-KOM, a.s., která zajišťuje sdružené plnění povinností zpětného odběru a využití odpadu z obalů. Pro tyto výrobce v tomto ohledu tedy nedojde z hlediska povinností rozšířené odpovědnosti výrobce k žádným novým změnám.

Spadají papírové sáčky s plastovou fólií (plastové okénko v papírovém sáčku) na pekárenské výrobky do působnosti směrnice SUP či nikoliv?

Ano. Pokud není plastová fólie vyrobena z regenerované celulózy nebo jiného materiálu, který je vyňat z oblasti působnosti směrnice jako přírodní polymer bez chemické úpravy, papírové sáčky s fóliemi vyrobenými z plastu podle definice v bodě 1 článku 3 odst. 2 směrnice výslovně zahrnuje jako plastový výrobek na jedno použití, tzn. „výrobek, který je zcela nebo částečně vyroben z plastu“.

Považuje se taška vyrobená z bělených celulóзовých vláken a potažená silikonovým povlakem za jednorázový plastový výrobek spadající do působnosti směrnice SUP?

Ano. Recitál 11 směrnice SUP výslovně uvádí jako polymerní materiály, které jsou vyňaty z působnosti směrnice SUP barvy, inkousty a lepidla. Jelikož silikonový povlak není výslovně vyňat z oblasti působnosti směrnice SUP, musí být tyto výrobky zahrnuty do působnosti směrnice. Silikon není interpretován jako přírodní polymer, který neprošel chemickou úpravou.

Může být kolektivní systém založen pro více druhů výrobků, které jsou uvedené v části D přílohy zákona č. 243/2022 Sb., a na které se vztahuje povinnost úhrady na úklid odpadu obcím?

Ano, jeden provozovatel může provozovat kolektivní systém pro více druhů výrobků – např. společně pro tabákové výrobky s filtry a vlhčené ubrousky.

Zákon umožňuje, aby například výrobci vlhčených ubrousků měli uzavřenou smlouvu a spadali pod kolektivní systém výrobců tabákových výrobků. Kolektivní systém lze na základě ustanovení § 12 odst. 2 zákona č. 243/2022 Sb. provozovat pro více druhů výrobků, nezbytnou podmínkou je však zastoupení výrobce daných výrobků v pozici společníka nebo akcionáře.

Ustanovení § 35 odst. 2 písm. c) zákona č. 542/2020 Sb. (které se použije pro podmínky vydání oprávnění k provozování kolektivního systému podle § 13 odst. 1 zákona č. 243/2022 Sb.) stanoví, že „*podíl žádného společníka žadatele nebo společníků žadatele jednajících ve shodě na základním kapitálu žadatele nebo na hlasovacích právech žadatele nepřesahuje 34 %,*“ z čehož vyplývá, že minimální počet akcionářů nebo společníků v kolektivním systému musí být 3.

Pokud nastane situace, jeden kolektivní systém bude sdružovat výrobce pro více druhů výrobků, alespoň jedním z akcionářů nebo společníků v kolektivním systému musí být výrobce těch výrobků, pro které kolektivní systém vzniknul – pokud bude kolektivní systém společný pro tabákové výrobky a vlhčené ubrousky, alespoň jeden z akcionářů musí být výrobce vlhčených ubrousků.

Které činnosti může provozovatel kolektivního systému převést („outsourcovat“) na jiné společnosti např. provozovatele jiných kolektivních systémů?

Co se týče převedení („outsourcování“) některých činností provozovatele kolektivního systému na jiný subjekt, je nutné dodržet požadavky legislativy, nicméně v některých případech takový postup možný je. Je ovšem nutné, aby kolektivní systém plnil svým jménem ty povinnosti, které jsou specifikované v zákoně, např. zasmluvnění obcí, odvádění litteringových poplatků, ohlašovací povinnosti. Pokud provozovatel neporušuje zákonná omezení, je možné některé činnosti „outsourcovat.“

Bylo by možné, aby zasmluvnění obcí bylo administrativně řešeno přes jinou společnost, např. EKO-KOM nebo ASEKOL?

Platná legislativa neumožňuje, aby zasmluvnění obcí bylo administrativně řešeno přes autorizovanou společnost EKO-KOM, a.s., nebo kolektivní systém ASEKOL, a.s. Autorizované společnosti a kolektivní systémy mají taxativně vymezenou působnost, která jim neumožňuje řešit zasmluvnění obcí pro jiné subjekty (viz § 20 odst. 1 zákona č. 477/2001 sb., v platném znění, či § 40 odst. 1 zákona č. 542/2020 Sb., v platném znění).

Mohou existující kolektivní systémy (EKO-KOM, ASEKOL) plnit povinnosti ze zákona č. 243/2022 Sb. spojené s úhradou poplatků obcím za volně pohozený odpad (littering)?

Zákon č. 243/2022 Sb. nijak nezavazuje provozovatele existujících kolektivních systémů k tomu, aby vytvářeli nové systémy pro nové kategorie výrobků. Zákon umožňuje výrobcům dotčených výrobků založit kolektivní systém pro uvedené výrobky (tabákové výrobky s filtry a filtry uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky, předvlhčené ubrousky a balonky).

Kdy vzniká pro výrobce povinnost vytvořit kolektivní systém, resp. jaké jsou zákonné lhůty, ve kterých musí tyto kolektivní systémy vzniknout?

Výrobci mají skrze kolektivní systémy povinnost do jednoho roku od nabytí účinnosti zákona zasmluvnit 30 % obcí. Toto datum připadá na 1. 10. 2023 a do té doby povinnost nebude sankcionována. Na základě výpočtu, který vytvoří provozovatel kolektivního systému, a který schválí Ministerstvo životního prostředí, budou pak zpětně za uplynulý rok odváděny poplatky obcím. Tento princip byl převzat z legislativy obalových odpadů a výrobků s ukončenou životností.

Existuje možnost udělení výjimky ze zákona, např. pokud společnost přestane uvádět vlhčené ubrousky s obsahem plastu na trh v období před 1. 10. 2023, když povinnost mít zasmluvněno 30 % obcí platí pro provozovatele kolektivních systémů až od tohoto data?

Zákon č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí výjimku z plnění zákonných povinností výrobce neumožňuje.

Od kdy platí povinnost pro kolektivní systémy hradit náklady obcím za littering?

Pro výrobce tabákových výrobků s filtry platí zákonná povinnost od 1. 1. 2023 podle § 42 písm. a). Pro výrobce předvlhčených ubrousků a balónků je účinnost u povinnosti hradit příslušné náklady od 1. července 2024 (§ 42 písm. c). I tito výrobci mají ovšem ode dne nabytí účinnosti zákona začít zasmluvňovat obce dle § 10 odst. 3.

Požadavek na osvětovou činnost

Na jaké výrobky se povinnost osvětové činnosti vztahuje?

Povinnost se vztahuje na:

- *nádoby na potraviny,*
- *sáčky a obaly na potraviny k okamžité spotřebě,*
- *nádoby na nápoje do 3l,*
- *nápojové kelímky,*
- *plastové tašky,*
- *vlhčené ubrousky,*
- *hygienické vložky a tampony a aplikátory tamponů*
- *balónky,*
- *tabákové výrobky s filtry, filtry uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky,*
- *lovná zařízení.*

Od kdy povinnost platí?

Povinnost platit od 1. 10. 2022, tedy ode dne nabytí účinnosti zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí.

Jsou osvětové povinnosti výrobců blíže specifikovány?

Ano, specifikace jsou uvedené ve vyhlášce č. 47/2023 Sb. k zákonu o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí. Podle § 3 vyhlášky musí výrobce dotčených výrobků zajistit osvětovou činnost každoročně prostřednictvím alespoň 2 uvedených sdělovacích prostředků: rozhlas a televize, elektronická komunikace, osobní sdělení (vzdělávací akce, výstavy, veletrhy), periodický tisk.

Požadavek na vedení evidence výrobků uvedených na trh výrobcem

Eviduje se hmotnost vlastních výrobků, tj. bez obalu?

Předmětem evidence vybraných plastových výrobků uvedených na trh je pouze hmotnost samotných plastových výrobků. Hmotnost obalů ve výpočtu zahrnuta není. Stejně jako se povinnost ohlašování pro výrobce tabákových výrobků vztahuje pouze na tu část výrobku, která obsahuje plast, tedy na filtry, například u předvlhčených ubrousků se tato povinnost vztahuje pouze na ubrousky samotné a nikoli na obal či balení, ve kterém jsou distribuovány spotřebitelům. To samé platí v případě hygienických vložek a ostatních dotčených výrobků.

Vlhčené ubrousky – eviduje se hmotnost vlhkého nebo suchého ubrousku?

V případě vlhčených ubrousků se eviduje hmotnost výrobku ve stavu, v jakém je uváděn na trh, tedy hmotnost vlhkého ubrousku.

Jaká opatření se vztahují na výrobky určené k rekreačnímu rybolovu – pruty, navijáky, vlasce, návnady atp.?

Na uvedené výrobky nebo části výrobků se povinnost evidence nevztahuje. Podle § 3 odst. 3 písm. c) je pro účely zákona „lovným zařízením jakákoli část nebo součást zařízení, která se používá při rybolovu nebo v akvakultuře k zasažení, zachycení nebo chovu biologických mořských zdrojů nebo která pluje na mořské hladině a používá se za účelem přilákat a ulovit nebo chovat tyto biologické mořské zdroje.“ Zákonem dotčené jsou v tomto smyslu pouze rybářské sítě a výrobky jim podobné, určené k mořskému rybolovu. Důvod je ten, že odpad z těchto výrobků a nevhodné nakládání s ním jsou jedněmi z nejčastějších původců mořského znečištění plasty. Lovná zařízení v podobě prutů a příslušenství k nim pro rekreační rybolov, které zmiňujete, takovéto dopady na životní prostředí nemají, a tudíž se na ně působnost zákona nevztahuje.

Specifické požadavky vztahující se na výrobce plastových balónků **Týká se tento zákon i balónků z přírodního latexu?**

Zákonné povinnosti se týkají i balónků z přírodního latexu, a to na základě článku 11 preambule směrnice 2019/904/ES o omezení dopadu některých vybraných plastových výrobků na životní prostředí, která uvádí: „*Plasty vyrobené za použití upravených přírodních polymerů nebo plasty vyrobené z biologických, fosilních či syntetických výchozích látek se v přírodě běžně nevyskytují, a měly by být proto upraveny touto směrnicí. Upravená definice plastů by tudíž měla zahrnovat výrobky z kaučuku na bázi polymerů, bioplasty a biologicky rozložitelné plasty bez ohledu na to, zda jsou získávány z biomasy anebo zda se mají časem biologicky rozložit.*“ Tuto argumentaci podporují pokyny Evropské komise ke směrnici, které v oddílu 4.8 uvádějí: „*Jak je naznačeno v 11. bodě odůvodnění, latex není považován za přírodní, chemicky neupravený polymer, a směrnice se tudíž vztahuje i na latexové balónky, protože definice plastů by „měla zahrnovat výrobky z kaučuku na bázi polymerů“.*“

Jednorázové plastové balónky pro domácí použití nebo upotřebení jsou jmenovitě uvedené v tabulce 4-17 mezi výrobky, které do působnosti legislativy spadají. (Úřední věstník Evropské unie C216/1 ze dne 7. 6. 2021) V případě latexu se jedná o chemicky upravený přírodní polymer a na výrobky (balónky) z latexu se povinnosti zákona č. 243/2022 Sb. vztahují.

Týká se tento zákon fóliových balónků, které díky svému patentu samuzavíratelného ventilu bývají zpravidla opakovaně používány?

Dokument pokynů ke směrnici 2019/904/ES uvádí: „*Balónky navržené tak, aby se nafukovaly a vypouštěly pomocí (opětovně) uzavíratelného ventilu, bez ztráty kvality nebo funkčnosti mezi jednotlivými použitími, se považují za výrobky na vícenásobné použití.*“

Týká se tento zákon produktů, které jako e-shop prodáváme koncovým zákazníkům, kteří řádně odpad likvidují ve své režii a řádně za něj platí obcím poplatky?

Koncoví zákazníci (domácnosti nebo firmy) odstraňují odpad z dotčených výrobků obvykle dvěma způsoby. Buď ho vyhodí do nádob na směsný odpad, čímž se stává součástí komunálního odpadu, který je pak ve vlastnictví obcí, které s ním musí nakládat podle platné legislativy. V horším případě se jej zbavují mimo místa k tomu určená, čímž se tento odpad stává volně pohozeným odpadem (littering), který jsou obce nucené odstraňovat na svoje náklady. Pojem jako „*likvidovat odpad ve své režii*“ zákon o odpadech nezná. Na tento odpad se vztahují povinnosti zákona č. 243/2022 Sb.

Týká se tento zákon reklamních balonků z přírodního latexu, které si zpravidla objednávají firmy pro své firemní akce? Přitom firmy se již v rámci systému EKO-KOM podílejí finančně na likvidaci odpadů nad rámec běžných nákladů na svoz odpadu. Takže již platí náklady na likvidaci odpadu 2x.

Zákon č. 243/2022 Sb. se vztahuje na veškeré balonky z přírodního latexu, které nejsou určené pro průmyslové nebo profesionální použití (např. meteorologické balóny). Společnost EKOKOM zajišťuje kolektivní plnění pouze pro výrobce obalů a obalových materiálů. Na ty se vztahuje zákon č. 477/2001 Sb., o obalech. Pokud firmy uvádějí na trh v rámci portfolia více druhů výrobků, které jsou z hlediska životního prostředí problematické, pak mají ze zákona č. 243/2022 Sb. povinnost odvádět poplatky obcím za každý druh výrobku zvlášť.

Týká se tento zákon individuálních dovozů z Číny?

Zákonné povinnosti se vztahují na všechny subjekty, které uvádějí dotčené výrobky (balonky) na trh a výjimkou nejsou ani nadnárodní společnosti. Pokud tyto povinnosti nesplňují, vystavují se možnosti udělení pokut ze strany kontrolních orgánů.

U jaké instituce se máme registrovat do systému sdruženého plnění povinnosti? Existuje nějaká? Pokud ne, jak si představujete uzavírání smluv s obcemi?

Podle zákona č. 243/2022 Sb. mohou výrobci plnit povinnosti samostatně nebo prostřednictvím kolektivních systémů. Zákon umožňuje založení těchto kolektivních systémů výrobcům daných plastových výrobků. Vzhledem k tomu, že plastové balonky spadají do působnosti tohoto zákona, doporučujeme se zákonem zabývat a postupovat dle jeho požadavků. Zákon je účinný od 1. 10. 2022.

Jak vysoké jsou poplatky? Kdo určuje jejich výšku? Na jaký účet se budou odvádět a v jakých termínech?

Konkrétní parametry kolektivního plnění zákonných povinností, jako je výše odváděných příspěvků obcím, si mohou určovat samy kolektivní systémy po dohodě s obcemi. Tyto parametry pak schvaluje Ministerstvo životního prostředí v rámci správního řízení k povolení provozování kolektivního systému. To se děje v případě, že se výrobce rozhodne plnit povinnosti v rámci kolektivního plnění. Rovněž je podle zákona možné, aby tyto povinnosti plnili výrobci samostatně.

Kdo je plátcem poplatků? Když firma doveze balonky do Evropy z třetích zemí, platí za celý dovoz anebo pouze za produkty prodané v Německu?

Když my od nich dovezeme zboží do Čech, platíme poplatek my? Další články řetězce již neplatí? Jedná se o velkoobchody a maloobchody, které od nás nakupují.

Výrobce je z pohledu zákona č. 243/2022 Sb. subjekt, jenž v České republice podle § 3 odst. 3 písm. d) zákona „uvádí výrobky na trh,“ v tomto případě dovozce. Obchodníci, kteří prodávají výrobky konečným zákazníkům z pohledu zákona výrobky „uvádějí do oběhu“ a zákonné povinnosti se na ně nevztahují.

Specifické informace k povinnostem výrobců vlhčených ubrousků

Kdo je z hlediska zákona „výrobcem?“

Výrobcem je ve smyslu zákona č. 243/2022 Sb.:

1. podnikatel usazený v České republice, který bez ohledu na způsob prodeje, včetně použití prostředků komunikace na dálku, vyrábí, plní, prodává nebo dováží a uvádí na trh vybrané plastové výrobky, naplněné nebo nenaplněné, nebo
2. podnikatel, který prostřednictvím použití prostředků komunikace na dálku prodává přímo konečným uživatelům do České republiky z jiného státu, kde je usazen, vybrané plastové výrobky, naplněné nebo nenaplněné. Jinými slovy, v případě dovozu výrobků na území České republiky, („uvádění na trh“ podle § 3 odst. 3 písm. d) zákona) je výrobcem chápán obchodník či obchodní řetězec.

Jaké se na výrobce vlhčených ubrousků vztahují povinnosti?

Na výrobce vlhčených ubrousků se podle zákona č. 243/2022 Sb. vztahují následující povinnosti:

1. Výrobce je povinen vést evidenci množství vybraných plastových výrobků, které uvedl na trh v hmotnostních jednotkách. Údaje z evidence je povinen uchovávat po dobu 5 let a v rámci kontroly České inspekce životního prostředí být schopen tyto údaje na požádání předložit a nejpozději do 15. února ohlašovat údaje za uplynulý kalendářní rok Ministerstvu životního prostředí. (§ 7 zákona)
2. Výrobce je povinen zajistit, aby každý plastový výrobek uvedený v části B přílohy zákona, který uvádí na trh, byl opatřen označením plast ve výrobku. (§ 8 zákona)
3. Výrobce, který prodává vybrané plastové výrobky přímo konečným uživatelům do České republiky z jiného státu, kde je usazen, je povinen určit si za účelem plnění povinností stanovených tímto zákonem pověřeného zástupce. Výrobce usazený v České republice, který dodává výrobky do jiného státu Evropské unie je povinen určit pověřeného zástupce v daném státě podle právních předpisů daného státu.
4. Výrobce je povinen provádět osvětovou činnost zaměřenou na informování konečného uživatele a změnu spotřebitelského chování za účelem snížení množství odpadu z vybraných plastových výrobků jím uváděných na trh, kterého se koneční uživatelé zbavují mimo místa určená k jeho odkládání (littering).
5. Výrobce je povinen hradit obcím na základě smlouvy náklady vynaložené na úklid odpadu z těchto výrobků, jehož se koneční uživatelé zbavují mimo místa určení (littering) a soustřeďování odpadu z těchto výrobků.

Výrobce je dále povinen uzavřít smlouvu o úhradě nákladů obcí minimálně s 30 % z celkového počtu obcí v České republice, a to nejpozději do 1 roku ode dne nabytí účinnosti zákona, tedy do 1. 10. 2023.

Povinnosti uvedené v bodech 4 a 5, tedy osvětovou činnost a úhradu nákladů obcím, mohou výrobci plnit buď samostatně, nebo prostřednictvím systémů sdruženého plnění povinností neboli kolektivních systémů. Provozovat kolektivní systém lze pouze

na základě oprávnění vydaného ministerstvem, konkrétní parametry nastavení kolektivních systémů ustanovuje část třetí zákona č. 243/2022 Sb.

Dotazy ke kolektivním systémům podle zákona č. 243/2022 Sb.

Může současný kolektivní systém (KS) pro jeden typ výrobků rozšířit svoji činnost o další typ výrobků dle přílohy D zákona č. 243/2022 Sb.?

Ano, jeden provozovatel může provozovat kolektivní systém pro více druhů výrobků – např. společně pro tabákové výrobky s filtry a vlhčené ubrousky.

Zákon umožňuje, aby například výrobci vlhčených ubrousků měli uzavřenou smlouvu a spadali pod kolektivní systém vytvořený původně výrobcí tabákových výrobků (nicméně podmínkou je, aby byl výrobce vlhčených ubrousků zastoupen v akcionářské struktuře). Kolektivní systém lze na základě ustanovení § 12 odst. 2 zákona č. 243/2022 Sb. provozovat pro více druhů výrobků. Tedy současný KS pro jeden typ výrobků může rozšířit svoji činnost o další typ výrobků dle přílohy k zákonu č. 243/2022 Sb., části D.

Pokud je provozovatel KS akciovou společností s min. 3 akcionáři s podílem do 34 %, postačí pro rozšíření o další typ výrobků, aby byly tyto výrobky zastoupeny pouze 1 dalším akcionářem?

Ustanovení § 35 odst. 2 písm. c) zákona č. 542/2020 Sb. (které se použije pro podmínky vydání oprávnění k provozování kolektivního systému podle § 13 odst. 1 zákona č. 243/2022 Sb.) stanoví, že „podíl žádného společníka žadatele nebo společníků žadatele jednajících ve shodě na základním kapitálu žadatele nebo na hlasovacích právech žadatele nepřesahuje 34 %,” z čehož vyplývá, že minimální počet akcionářů nebo společníků provozovatele kolektivního systému musí být 3.

Pokud nastane situace, že jeden kolektivní systém bude sdružovat výrobce pro více druhů výrobků, alespoň jedním z akcionářů nebo společníků v kolektivním systému musí být výrobce těch výrobků, pro které bude kolektivní systém zajišťovat kolektivní plnění povinností – pokud bude kolektivní systém společný pro tabákové výrobky a vlhčené ubrousky, alespoň jeden z akcionářů musí být výrobce vlhčených ubrousků a naopak.

Nebo další typ výrobku nemusí být vůbec zastoupen výrobcem v akcionářské struktuře KS, pokud tento splňuje podmínky zákona o podílech akcionářů?

Každý typ výrobku musí být zastoupen v akcionářské struktuře.

Jakým způsobem by měl stávající KS požádat o rozšíření oprávnění na provozování KS o další skupinu výrobků?

Změnou oprávnění k provozování kolektivního systému. Pro tyto účely se použije podle § 13 odst. 4 zákona č. 243/2022 Sb. ustanovení § 38 zákona č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností obdobně. Proběhne tedy obdobný proces jako při vydání oprávnění k provozování KS. Pro účely oznámení změny údajů uvedených v žádosti o vydání oprávnění k provozování KS se použije formulář uvedený v příloze č. 2 vyhlášky č. 47/2023 Sb.

Jakým způsobem se bude řešit situace, kdy výrobci jedné skupiny výrobků zastoupených v KS přestanou uvádět svoje výrobky na trh?

Pokud tato situace nastane, dochází ke změně podmínek nutných pro oprávnění k provozování KS, rovněž nejsou splněny podmínky uvedené ve výroku rozhodnutí o žádosti o vydání oprávnění k provozování KS vydaného ministerstvem.

Podle odst. 6 § 13 zákona č. 243/2022 Sb. je „provozovatel kolektivního systému povinen oznámit bez zbytečného odkladu tuto skutečnost ministerstvu a současně mu sdělit, jakým způsobem bude zjednána náprava.“

Musí provozovatel KS požádat o změnu oprávnění k provozu KS, jehož cílem je zrušení části oprávnění pouze pro takovou skupinu výrobků?

V případě, že výrobci skupiny výrobků zastoupených v KS opětovně nezačnou uvádět dané vybrané plastové výrobky na trh, tak ano. Druh výrobků, pro které je provozován KS, musí odpovídat výrobkům uvedeným ve výroku rozhodnutí o vydání oprávnění k provozování KS.

Nebo MŽP zruší celé oprávnění (pro všechny typy výrobků) pro KS a výrobci budou muset požádat o nové oprávnění pro zbylé výrobky?

Ne, není důvod ke zrušení celého oprávnění, viz odpověď na bod 6. Nastala by situace uvedená v odst. 6 § 13 zákona č. 243/2022 Sb. a vznikla by povinnost provozovatele KS požádat o změnové rozhodnutí.

Jak to bude se závazky KS vůči obcím a také vůči zbylým výrobcům zapojeným do KS v případě omezení nebo zrušení celého oprávnění?

Je zapotřebí následně přizpůsobit smluvní vztahy s obcemi, případně i se zapojenými výrobci, pokud se jich změny dotknou, nicméně to je předmětem ujednání mezi provozovatelem KS a obcemi/výrobci. Je vhodné již při uzavírání smluv tuto situaci předpokládat a mít možnost smlouvu v určité lhůtě (přechodném období) upravit.

Jakým způsobem se bude řešit situace, kdy někteří výrobci – akcionáři přestanou uvádět na trh zákonem určené výrobky a celkový počet akcionářů klesne pod tři?

Zákon uvádí, že minimální počet akcionářů nebo společníků v kolektivním systému musí být 3. Je možné, aby do provozovatele KS v určité přiměřené lhůtě vstoupil nový akcionář / společník. V krajním případě by mohl nedostatečný počet akcionářů / společníků vést ke ztrátě oprávnění.

Pokud se výrobce skupiny výrobků zapojí do KS a další výrobci se do něj nezapojí, bude tento výrobce platit veškeré úhrady obcím spojených s danými výrobky, nebo bude možné platit jen poměrnou část vycházející z jeho podílu na trhu? Kdo by případně tento podíl stanovil?

Takový výrobce bude platit jen poměrnou část. Výrobce nemá hradit náklady za jiné výrobce jenom proto, že se další výrobci do KS nezapojí (ostatní výrobci mají tedy plnit své povinnosti individuálně, což musí doložit).

Další otázky

Vztahuje se směrnice (zákon) rovněž na tzv. bioplasty?

Ano, s ohledem na definici plastu ve směrnici 2019/904/EU spadají do působnosti směrnice (zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí) i materiály označované jako bioplasty.

Zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí – výrobky a požadovaná opatření

<i>Výrobky</i>	<i>Požadovaná opatření</i>
Nádoby na potraviny a nápojové kelímky	<i>Snížení spotřeby</i>
Plastové vatové tyčinky, plastové příbory, talíře, brčka, míchátko, tyčky k balónkům, nádoby na potraviny z expandovaného polystyrenu, kelímky z expandovaného polystyrenu, nádoby na nápoje z expandovaného polystyrenu, produkty z oxo-rozložitelných plastů	<i>Zákaz uvádění na trh</i>
Nádoby na nápoje do objemu 3l	<i>Požadavky na výrobky – víčko přichycené k nádobě</i>
Hygienické vložky, tampony, aplikátory tamponů, vlhčené ubrousky, tabákové výrobky s filtry, filtry uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky, nápojové kelímky	<i>Požadavky na značení – informace pro spotřebitele na výrobku</i>
Nádoby na potraviny, sáčky a obaly na potraviny k okamžité spotřebě, nádoby na nápoje do 3l, nápojové kelímky, plastové tašky, vlhčené ubrousky, balónky, tabákové výrobky s filtry, filtry uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky	<i>Rozšířená odpovědnost výrobců</i>

Nápojové lahve do 3l	Oddělený sběr – cíl pro oddělený sběr nápojových lahví (včetně uzávěrů a víček). Stanoveny jsou dva cílové roky: 2025–77 %, 2029–90 %. Povinný obsah recyklovaného plastu v nápojových lahvích: 25 % od roku 2025 pro PET lahve, 30 % od roku 2030 všechny plastové nápojové lahve. Požadavky na nádoby na nápoje se vztahují i na nápojové lahve (nápojové lahve jsou podskupinou nádob na nápoje).
Nádoby na potraviny, sáčky a obaly na potraviny k okamžité spotřebě, nádoby na nápoje do 3 l, nápojové kelímky, plastové tašky, vlhčené ubrousky, balónky, tabákové výrobky s filtry, filtry uváděné na trh pro použití v kombinaci s tabákovými výrobky, hygienické vložky, tampony, aplikátory tamponů	Osvětová opatření – informace pro spotřebitele
Lovná zařízení	Na tyto výrobky se uplatňují opatření týkající se rozšířené odpovědnosti výrobců a osvětových opatření.

Zpracoval: Odbor cirkulární ekonomiky a odpadů MŽP

V Praze 3. dubna 2024